

UNIVERZITA PARDUBICE
Univerzitní knihovna

Výroční zpráva za rok 2015

Obsah

1	Zpráva o činnosti	3
1.1	Fondy	3
1.1.1	Klasické zdroje	3
1.1.2	Elektronické informační zdroje (EIZ)	3
1.1.3	Digitální knihovna Univerzity Pardubice	4
1.1.4	Revize fondů	4
1.2	Služby	5
1.2.1	Uživatelé a návštěvnost	5
1.2.2	Absenční výpůjčky	5
1.2.3	Meziknihovní výpůjční služba a dodávky kopií dokumentů	5
1.3	Informační vzdělávání uživatelů	5
1.4	Informační technologie	6
1.4.1	Automatizovaný knihovní systém Verbis a technologie RFID	6
1.4.2	Primo a 360 Link	6
1.5	Podpora evidence publikační činnosti, otevřeného publikování a otevřeného přístupu (OA) k publikovaným vědeckým článkům	6
1.6	Prezentace UK na sociálních sítích	7
1.7	Činnost knihovní rady	7
1.8	Asociace knihoven vysokých škol ČR (www.akvs.cz)	7
1.9	Projekt OP VaVpI – Chemické elektronické informační zdroje pro VaV (ChemEIZ)	8
1.10	Další činnost	8
1.11	Zaměstnanci	8
2	Plán činnosti pro rok 2016	10
2.1	Nákup informačních zdrojů	10
2.2	Propojení záznamů literatury uvedené ve STAGu s knihovním katalogem	10
2.3	Rozvoj Digitální knihovny (DK)	10
2.4	Podpora evidence publikační činnosti a otevřeného přístupu (OA) k publikovaným vědeckým článkům	10
2.5	Příprava zdrojových dat z oblasti publikovaných výsledků pro hodnocení akademických pracovníků	11
2.6	Informační vzdělávání uživatelů	11
2.7	Celoživotní vzdělávání pracovníků knihovny	11
3	Přílohy	12
3.1	Finanční náklady	12
3.2	Fondy	13
3.3	Služby	13
3.4	Kvalifikační struktura pracovníků	13
3.5	Statistiky využívání EIZ	14
3.5.1	SciFinder	14

3.5.2	Reaxys	15
3.5.3	Web of Science	17
3.5.4	Journal Citation Reports	17
3.5.5	Scopus	18
3.5.6	Multioborové databáze na platformě ProQuest a Ebsco	18
3.5.7	Literature Online	18
3.5.8	Literature Resource Center	19
3.5.9	Elektronické časopisy	20
3.5.10	Elektronické knihy	29
3.5.11	Podpůrné nástroje pro efektivní využívání EIZ	34
3.5.12	Využití EIZ vzhledem k ceně za definovanou statistickou jednotku	39

1 Zpráva o činnosti

1.1 Fondy

1.1.1 Klasické zdroje

Knihy a skripta

Nákup knih a skript domácích vydavatelství byl prováděn průběžně podle profilu fondu i podle požadavků z kateder a ústavů. Nákup zahraničních titulů z rozpočtu knihovny byl prováděn na základě požadavků akademických pracovníků. Počátkem listopadu musel být nákup zastaven z důvodu vyčerpání rozpočtu. Požadavky na nákup byly zaevidovány a budou vyřizovány průběžně od počátku roku 2016. Celkový počet přírůstků nových titulů dosáhl pouze necelých 50% roku 2014, kdy byl naopak mimořádně vysoký díky masivním nákupům z projektů OP VK. Objednávání domácí i zahraniční literatury hrazené z grantových prostředků probíhalo průběžně ve spolupráci s řešiteli grantů. Ceny byly zjišťovány poptávkovým řízením u dodavatelů podle oborové, případně jazykové specializace. Byly realizovány první konzultace pro nákup knih pro projekty připravované v programu OP VVV.

Periodika

Počet předplacených titulů v tištěné formě se oproti roku 2014 snížil o 21 a bylo předpláceno 313 titulů, z toho 62 zahraničních a 251 českých v počtu 275 výtisků. Ústup od tištěné verze u odborných a vědeckých periodik je stále více patrný. Aktuální seznamy předplacených titulů pro rok 2016 jsou na webových stránkách knihovny¹.

1.1.2 Elektronické informační zdroje (EIZ)

Celkový přehled EIZ včetně popisu a způsobu přístupu je uveden na webových stránkách UK². Ke všem EIZ s online přístupem lze přistupovat jak z IP adres v rámci UPa, tak pomocí vzdáleného přístupu přes terminálový server a VPN, k některým i přes autentizaci prostřednictvím Shibboleth. Vyhledávání jednotlivých titulů elektronických knih a periodik podle názvů je možné v e-Resource Portal³. Propojení bibliografických odkazů s plnými texty je zajištěno službou 360Link firmy Serials Solutions. Využívání všech EIZ je průběžně statisticky sledováno, výsledky jsou prezentovány v příloze 3.5.

Elektronické knihy (E-books)

Portfolio elektronických knih nebylo v roce 2015 významně rozšířeno. K referenčním dílům a encyklopediím vydavatelství Wiley byly nakoupeny aktualizace za roky 2014 a 2015, financované z velké části z finančního daru od firmy Elektrárny Opatovice. Aktualizován byl také přístup do Encyclopedia Britannica. Využití jednotlivých titulů zpřístupněných na platformách Gale a eBrary, které byly zakoupeny již před časem a nejsou aktualizovány, kolísá a většinou se snižuje. Z rozsáhlých elektronických knihoven vykazuje trvale nejvyšší využívání Knovel. Z této knihovny bylo v roce 2015 staženo 19 673 kapitol, což je o 1 100 více než v roce 2014.

Elektronická periodika

V elektronické formě bylo z finančních důvodů zrušeno předplatné kolekcí Emerald Engineering a Emerald Management eJournals 175 (časopisy v nich obsažené jsou k dispozici s určitým časovým zpožděním v plnotextových databázích ProQuest a Ebsco) a byla předplacena pouze kolekce Emerald Operations, Logistics & Quality eJournals Collection. Časopisy v ní obsažené byly v roce 2014 nejvíce využívány a nejsou součástí plnotextových databází ProQuest a Ebsco. Stále rostoucí

¹ <http://www.upce.cz/knihovna/o-knihovne/fond/periodika.html>

² <http://www.upce.cz/knihovna/eiz/abecedni.html>

³ <http://rj7gv6cf9w.search.serialssolutions.com/>

předplatné periodik vydavatelství ACS a RSC, jehož výše je dále nepříznivě ovlivňována kurzem dolaru a libry vůči koruně, představuje v posledních dvou letech čím dál větší zátěž pro rozpočet knihovny.

V rámci konsorciálních projektů má akademická obec zpřístupněny kolekce běžných ročníků elektronických časopisů Elsevier, IEEE, Springer a Wiley-Blackwell. U IEEE je předplatné uhrazeno kompletně z projektu až do roku 2017, u ostatních tří finanční příspěvky UPa každoročně rostou.

Bibliografické, plnotextové a faktografické databáze

Uživatelé měli zpřístupněno celkem 17 plnotextových, 5 bibliografických a 2 faktografické databáze. Většina databází je zcela či částečně hrazena až do roku 2017 z projektů, kterých se UPa účastní. Podrobné informace jsou uvedeny na webových stránkách.⁴

1.1.3 Digitální knihovna Univerzity Pardubice

Významnou změnou Digitální knihovny UPa (DK) v roce 2015 byla implementace nového uživatelského rozhraní, které nyní nabízí možnost tzv. facetového vyhledávání. V kolekci *Publikační činnost akademických pracovníků UPa* se u článků zobrazuje počet citací v databázi Scopus a identifikátor DOI. Další novinkou v DK je prozatím pouze částečná integrace trvalého identifikátoru autorů ORCID.

Do DK přibývaly v roce 2015 v nejvyšším počtu záznamy a plné texty vysokoškolských kvalifikačních prací (VŠKP). VŠKP tvoří necelých 92 % z celkového počtu 29 953 záznamů uložených v DK. Plné texty VŠKP jsou volně přístupné (34 %) nebo v souladu s přílohou č. 2 Směrnice 9/2012 přístupné pouze pro oprávněné uživatele z UPa či zcela nepřístupné.

Nově jsou na základě žádosti Fakulty restaurování do DK vkládány výstupy ze Studentské grantové soutěže.

Ve spolupráci s Vydavatelstvím UPa, pokračovalo i v roce 2015 vkládání plných textů publikací vydaných na UPa, které jsou přístupné bez omezení (knihy, články, příspěvky ze sborníků).

Dle zájmu autorů (osobní kontakt nebo vložení do OBD) byly v menší míře v DK zpřístupněny plné texty článků z recenzovaných časopisů na základě pravidel otevřeného přístupu. Vloženy jsou zde i články publikované v časopisech Royal Society of Chemistry otevřeně zpřístupněné v programu Gold for Gold. V současné době obsahuje DK celkem 465 dokumentů typu článek nebo příspěvek ze sborníku v režimu otevřeného přístupu.

V návaznosti na novou směrnici č. 2/2015 probíhá v současné době testování importu záznamů a plných textů z OBD do DK.

Další službou, kterou DK pro oprávněné uživatele UPa poskytuje, je zpřístupnění elektronické verze předplaceného časopisu uloženého v komunitě *Fond univerzitní knihovny*. Od roku 2014 je tímto způsobem dostupný pro zaměstnance a studenty UPa časopis *Ošetrovatel'stvo a pôrodná asistancia*.

1.1.4 Revize fondů

Na zkušebním vzorku byla provedena revize pomocí technologie RFID. Jednalo se o načtení RFID čipů z exemplářů pomocí revizního asistenta. Výsledný soubor bohužel obsahoval velké množství chyb a duplicit způsobených kovovou konstrukcí regálů a také malou vzdáleností mezi jednotlivými čipy vlepými do titulů s nízkým počtem stran, což revizní asistent není schopen správně načíst. Z výše uvedeného vyplývá, že plně automatizovanou revizi pomocí technologie RFID nebude možné ve stávajících podmínkách univerzitní knihovny provádět.

⁴ <http://www.upce.cz/knihovna/eiz/abecedni.html>

1.2 Služby

1.2.1 Uživatelé a návštěvnost

Počet registrovaných uživatelů v automatizovaném knihovním systému k 31. 12. 2015 oproti roku 2014 výrazně klesl a činil 6 050; z toho 283 jsou uživatelé z řad veřejnosti. Je třeba mít ale na paměti, že uživatelé, kteří využívají pouze elektronické služby knihovny dostupné z webových stránek, nejsou v tomto počtu zahrnuti.

V budově univerzitní knihovny Studentská 519 bylo registrováno 76 009 návštěv, což je pokles oproti roku o 4 tisíce. V tomto počtu ale nejsou zahrnuti uživatelé, kteří přijdou do knihovny pouze za účelem vrácení knih a neprojdou turniketem. Pobočku na Fakultě zdravotnických studií navštívilo více než 6 000 uživatelů a pobočku na Fakultě restaurování téměř 2 200 uživatelů. Návštěvnost v těchto pobočkách se v podstatě nemění.

1.2.2 Absenční výpůjčky

Bylo zaregistrováno 118 807 výpůjček, 55 % z tohoto počtu připadá na první výpůjčky, zbylý počet jsou prodloužení stávajících výpůjček. 80 % všech výpůjček v hlavní budově UK je realizováno na samoobslužném výpůjčním zařízení „self-check“. Prodloužení si provádějí uživatelé samostatně na webu prostřednictvím aplikace „konto čtenáře“ nebo také na samoobslužném výpůjčním zařízení.

1.2.3 Meziknihovní výpůjční služba a dodávky kopií dokumentů

UK vyřídila celkem 2 938 požadavků. Pro uživatele z UPa bylo vyřízeno 605 požadavků výpůjčkou knihy a 2 109 požadavků dodávkou tištěné či elektronické kopie. Jiným knihovnám jsme poskytli 224 dokumentů z našich fondů, z toho 79 výpůjčkou knihy.

1.3 Informační vzdělávání uživatelů

Bylo realizováno celkem 16 školení pro využívání oborových EIZ připravených pro jednotlivé fakulty UPa. Celkem se jednalo o 19 hodin školení, kterých se zúčastnilo 267 účastníků, z toho 243 studentů bakalářského a magisterského studia.

Proběhlo šest třicetiminutových školení v anglickém jazyce pro studenty v programu ERASMUS, kde jsou tito studenti přímo v knihovně seznámeni s fondy a službami univerzitní knihovny a možnostmi jejich využívání. Školení se zúčastnilo celkem 100 studentů.

Od roku 2015 nabízí knihovna novou službu – konzultaci pro přípravu klíčových slov v angličtině v bakalářských a magisterských pracích. Zájem o tuto službu není zatím velký, uskutečnilo se celkem 11 konzultací. Největší zájem o tuto službu projevíli studenti FES.

Byly poskytnuty také tři konzultace pro akademické pracovníky, jejichž tématem bylo využívání bibliografického manažeru RefWorks, rešeršní strategie a využívání MVS.

V rámci mezinárodního týdne „Open Acces Week“ proběhla dvě školení zaměřená na principy otevřeného přístupu k publikacím v souvislosti se směrnicí č. 2/2015 „Evidence výsledků tvůrčí činnosti zaměstnanců a studentů Univerzity Pardubice v interním informačním systému OBD“. Prezentace je dostupná ke stažení v Digitální knihovně UPa⁵.

Celkem bylo v r. 2015 uskutečněno 53 výukových hodin školení/exkurzí/konzultací pro 1089 zájemců.

V akreditovaném předmětu „*Informační zdroje a jejich využívání*“ na FEI vyučovaly Ing. Jankovská a Mgr. Novotná. V akademickém roce 2014/2015 si tento předmět zapsalo 78 studentů.

⁵ <http://dk.upce.cz/handle/10195/61947>

1.4 Informační technologie

1.4.1 Automatizovaný knihovní systém Verbis a technologie RFID

AKS Verbis fungoval po celý rok pouze s menšími výpadky způsobenými upgradem na nové verze. Tyto aktualizace jsou na vyžádání prováděny v noci ze čtvrtka na pátek, aby se minimalizoval dopad na uživatele knihovny a poskytované služby. Změny provedené v systému měly pouze dílčí charakter. Jednalo se většinou o zprovoznění vedlejších funkcionalit, či vylepšení stávajících procesů.

Bylo realizováno propojení bibliografických záznamů literatury uvedené ve STAGu se záznamy v knihovním katalogu. V první fázi byly propojeny všechny záznamy povinné a doporučené literatury, které ve Stagu obsahují ISBN. Cca 28 tisíc záznamů je nyní propojeno s knihovním katalogem, a to jak v rozhraní pro studenty, tak v editovacím rozhraní pro vyučující. Při zadávání nové literatury může vyučující využít dohledávání v číselníku STAGu, či přímo vyhledávat v katalogu univerzitní knihovny. Studenti se pak jediným klikem dostanou na záznam knihy v katalogu a zjistí detaily o dostupnosti titulu. Pokud je rozpůjčený, mohou si po přihlášení knihu rezervovat.

Dodávání záznamů nových přírůstků knih do Souborného katalogu ČR probíhá každý měsíc automatizovaně přes protokol OAI-PMH. Převážná většina záznamů je bez výhrad přijata, jen u jednotlivých případů je nutná drobná oprava.

S technologií RFID nebyl zaznamenán žádný výraznější problém.

1.4.2 Primo a 360 Link

V r. 2015 vzrostlo využití discovery systému Primo o 30 % oproti roku předchozímu. Opět můžeme z grafů uvedených v příloze identifikovat stále se opakující dva vrcholy vyhledávání – v březnu a listopadu.

Používání 360 Linku stoupl o 38 % ve srovnání s r. 2014 a ze statistických ukazatelů tohoto nástroje je patrné, že všeobecné využití elektronických informačních zdrojů na Univerzitě Pardubice významně roste každým rokem (od r. 2009 došlo k více než pětinasobnému nárůstu).

1.5 Podpora evidence publikační činnosti, otevřeného publikování a otevřeného přístupu (OA) k publikovaným vědeckým článkům

Vedoucí UK vypracovala směrnici upravující postupy pro ukládání výsledků tvůrčí činnosti zaměstnanců a studentů do systému OBD, která dosud ve vnitřních předpisech UPa chyběla. Směrnice „Evidence výsledků tvůrčí činnosti zaměstnanců a studentů Univerzity Pardubice v interním informačním systému OBD“ byla vydána s číslem 2/205 a vstupuje v platnost 1. 1. 2016.

Od jara byly realizovány opravy v číselnících zdrojů v OBD, což vyplynulo z potřeby napojit systém OBD na budovaný vnitřní portál hodnocení akademických pracovníků (HAP). Celkem bylo prověřeno a opraveno více než 4 200 záznamů a s nimi spárovány záznamy publikačních výsledků.

UK ve spolupráci s IC zajišťuje správu platformy pro otevřené publikování **Open Journal System** (OJS). V roce 2015 byl proveden upgrade na vyšší verzi, která lépe pracuje s veřejnými licencemi Creative Commons. Platformu OJS používá aktivně pouze časopis Aktuální otázky sociální politiky⁶, jehož obsah je automaticky dohledatelný i přes adresář DOAJ.

I v roce 2015 poskytovala UK podporu pro autory UPa při otevření publikovaných článků v rámci programu otevřeného přístupu Gold for Gold vydavatelství Royal Society of Chemistry. Celkem publikovali autoři z UPa v roce 2015 v tomto vydavatelství 14 článků, v jedenácti případech byl

⁶ <https://aosp.upce.cz/>

autor z UPa korespondenčním autorem. V osmi případech byl článek s využitím bezplatného voucheru otevřen, ve dvou případech autor na nabídku otevření článků nereagoval a v jednom případě otevření odmítl. Jeden článek se spoluautorstvím UPa byl otevřen voucherem Kodaňské univerzity.

Záložka „podpora VaV“⁷ na webových stránkách UK je průběžně aktualizována. V sekci OA lze například najít aktuální informace o časopisech, v nichž se nedoporučuje publikovat - tzv. predátorské časopisy⁸.

Již popáté se UK zapojila do mezinárodní akce Open Access Week (19. až 23. října 2015). K propagaci byly jako tradičně využity letáky, odznaky, webové stránky a sociální sítě. Během týdne byly realizovány dvě přednášky zaměřené na principy otevřeného přístupu k publikacím. Zúčastnilo se jich celkem 25 zájemců.

1.6 Prezentace UK na sociálních sítích

Prostřednictvím kanálů na Facebooku⁹ a Twitteru¹⁰ jsou sdíleny informace vyplývající z běžného provozu knihovny (např. změna otevírací doby, nové služby, nové přístupy k EIZ, akce apod.) a zároveň příspěvky týkající se studia na VŠ, čtenářství, knihoven, kulturních akcí apod. V současné době má profil UK na Facebooku více než 2 100 fanoušků. Twitter se zdaleka netěší takové oblibě jako Facebook, přestože jako kanál pro sdílení aktuálních informací je ideální. V současné době sleduje Twitter UK 57 příznivců.

1.7 Činnost knihovní rady

Knihovní rada (KR) se sešla pod vedením nového předsedy prorektora Kulhánka 27. března 2015. Na programu jednání bylo zhodnocení činnosti UK za rok 2014 na základě předložené Výroční zprávy o činnosti UK za rok 2014. Členové KR neměli ke zprávě žádné připomínky. Činnost knihovny byla hodnocena pozitivně. Výroční zpráva byla schválena a zveřejněna na webu UPa.

Na pořadu jednání bylo dále připravované propojení bibliografických odkazů základní a doporučené literatury ve Stagu se záznamy titulů v katalogu UK a rozvoj Digitální knihovny UPa v souvislosti s implementací pravidel OA v programu Horizont 2020.

Vedoucí UK předložila KR požadavek studentů na zvýšení počtu současně vypůjčených dokumentů z deseti na patnáct. Po krátké diskusi, v níž se mimo jiné diskutovalo i o pohledávkách knihovny u studentů, kteří neukončí studium řádně, vyslovili členové KR souhlas s tím, aby byla připravena aktualizace Knihovního řádu v tomto bodě. Knihovní řád s touto změnou nabyl účinnosti 1. října 2015.

1.8 Asociace knihoven vysokých škol ČR (www.akvs.cz)

Členem Výkonného výboru AKVŠ (dále VV) je Ing. Jankovská. Zároveň je garantem klíčové aktivity 3: Podpora informačního vzdělávání. V iniciativě pro otevřený přístup pracuje Mgr. Melicharová.

V první polovině roku se VV intenzivně zabýval problematikou financování a způsobem zajištění elektronických informačních zdrojů (EIZ) pro VaVaI s ohledem na připravovaný individuální projekt systémový v rámci OP VVV.

⁷ <http://www.upce.cz/knihovna/podpora.html>

⁸ <https://scholarlyoa.com/publishers/>

⁹ <https://www.facebook.com/knihovna.upce>

¹⁰ <https://twitter.com/KnihovnaUpa>

VV se zapojil i do problematiky veřejných zakázek v oblasti knihovních fondů. Byl vypracován návrh věcného i legislativního řešení současného nevyhovujícího stavu. Projednání zákona o veřejných zakázkách Poslaneckou sněmovnou ČR bylo ovšem odloženo.

AKVŠ se také zapojila do aktivit projektu 7. RP FOSTER (Facilitate Open Science Training for European Research), v rámci něj byly připraveny dva celodenní semináře *Dny otevřené vědy 2015*.

Nejdůležitější aktivitou Komise pro informační vzdělávání a informační gramotnost byla příprava a provedení *Celorepublikového průzkumu informační gramotnosti vysokoškolského studenta*, do něhož se zapojila i Univerzita Pardubice. Sběr dat trval 3 týdny (27. 4. – 17. 5. 2015), během nichž se podařilo získat více než 25 tisíc odpovědí. Zatím je k dispozici souhrnná zpráva za všechny vysoké školy. Dílčí zprávy a analýzy pro jednotlivé vysoké školy jsou postupně zpracovávány. Jakmile bude zpráva za UPa k dispozici, budou výsledky předány děkanům fakult.

1.9 Projekt OP VaVpI – Chemické elektronické informační zdroje pro VaV (ChemEIZ)

Rok 2015 byl prvním rokem udržitelnosti projektu. První tři roky udržitelnosti (2015 až 2017) jsou bez finančních nákladů na EIZ. V letech 2018 a 2019 bude třeba zajistit předplatné na SciFinder, Reaxys a Knovel z vlastních zdrojů. Předpokládána finanční částka 2018 za tyto tři zdroje činí 4,5 mil. Kč ročně.

1.10 Další činnost

Výstava zahraniční literatury

Od 16. do 19. června 2015 se konal šestnáctý ročník výstavy odborné a vědecké literatury. Bylo prezentováno 862 titulů z prestižních světových vydavatelství v celkové hodnotě přes 3 mil. Kč. Nejvíce byla tradičně zastoupena chemie a chemické inženýrství, ale vystaveny byly i novinky z jiných oborů – např. z informatiky a informačních technologií, ošetřovatelství i humanitních věd. Zájem o výstavu byl menší než v minulých letech, navštívilo ji denně kolem 30 zájemců. Do fondu knihovny byly zakoupeny dvě encyklopedie, o něž byl velký zájem, a to *Handbook of Green Materials* z vydavatelství World Scientific, věnovaný bionanomateriálům a biokompozitům, a *Handbook of Clean Energy Systems* z vydavatelství Wiley.

Exkurze

Během roku se uskutečnily dvě informační exkurze pro zahraniční delegace a jedna prohlídka UK včetně seznámení se základními službami pro studenty jedné z pardubických ZŠ.

Rešerše

Na základě požadavků akademických pracovníků byly vypracovány 3 rešerše.

1.11 Zaměstnanci

K 31. 12. 2015 bylo v UK zaměstnáno 19 pracovníků (19 úvazků). Díky zavedení samoobslužného půjčování a tím optimalizaci práce ve výpůjčních službách a k vzhledem k ukončení projektu ChemEIZ mohlo dojít v druhé polovině roku ke snížení o jeden úvazek oproti roku 2014. Pracovní úkoly byly přerozděleny na zbývající úvazky. Kvalifikační struktura je uvedena v příloze 3.4

Důležitou součástí zvyšování kvalifikace je celoživotní vzdělávání pracovníků. Většina pracovníků se pravidelně účastnila jazykového kurzu angličtiny. Možnosti získávání nových znalostí poskytují také semináře a workshopy organizované AKVŠ¹¹, pracovnice UK se zúčastnily řady z nich.

¹¹ <http://www.akvs.cz/aktivity/index.html>

Ing. Jankovská se zúčastnila dvou mezinárodních konferencí, a to 44. výroční konference LIBER v Londýně a ICOLC 2015 European Meeting v Oslu. Poznatky z nich jsou aplikovány do praxe UK, přispívají k modernizaci služeb a udržení srovnatelnosti UK s knihovnami zahraničních univerzit. Obě tyto cesty byly realizovány s finančním příspěvkem AKVŠ.

Mgr. Prochásková se zúčastnila v Budapešti workshopu týkajícího se implementace institucionální politiky otevřeného přístupu na univerzitách a ve výzkumných organizacích v Evropě, který se konal v rámci projektu EU *PASTEUR4OA*¹².

¹² <http://www.pasteur4oa.eu/>

2 Plán činnosti pro rok 2016

2.1 Nákup informačních zdrojů

Většina EIZ je financována úplně či částečně až do roku 2017 ze zdrojů mimo rozpočet UK. Do přípravy nových projektů v rámci programu OP VVV je třeba plánovat výdaje na předplatné EIZ od roku 2018 dále, protože zajištění stávajícího portfolia z vlastních prostředků UPa je nereálné.

V roce 2016 končí dlouhodobé smlouvy na předplatné periodik ACS a RSC, které je hrazeno z rozpočtu UK. Bude třeba zahájit vyjednávání o smlouvách na další časové období od roku 2017. Výše předplatného za tyto zdroje stále roste a finanční náročnost zvyšuje i nepříznivý kurz Kč vůči zahraničním měnám.

Předplatné tištěných periodik bude aktualizováno podle požadavků z fakult.

Nákupy knih z rozpočtu UK budou realizovány průběžně podle profilu fondu a podle požadavků z fakult na zajišťování základní a doporučené studijní literatury. Je třeba zlepšit spolupráci garantů jednotlivých oborů s akvizitéry. Dostupnost základní a doporučené literatury k oborům je jedním z předpokladů úspěšné reakreditace. Nákupy z projektových finančních zdrojů budou realizovány v souladu s pravidly uvedenými na intranetu¹³.

2.2 Propojení záznamů literatury uvedené ve STAGu s knihovním katalogem

V roce 2016 bude pokračovat propojování záznamů, půjde o vyšší podíl ruční práce při spojování záznamů, které ve Stagu neobsahují ISBN jako jednoznačný identifikátor. Další nadstavbou bude zavedení nové funkcionality pro vyučující. Pokud zadávaná literatura nebude dostupná v knihovním fondu, bude moci vyučující zaslat přímo ze STAGu akvizičnímu pracovníkovi žádost o zakoupení knihy.

2.3 Rozvoj Digitální knihovny (DK)

Budou pokračovat práce na integraci trvalého identifikátoru autora ORCID. Vzhledem k tomu, že ORCID se stává celosvětově stále více používaným identifikátorem (např. se stále rozšiřuje počet vydavatelů vědeckých periodik, kteří požadují uvedení ORCID autora při zaslání článku k publikování), bylo by vhodné centrálně pořídit a spravovat ID ORCID pro všechny akademické pracovníky UPa a začlenit toto ID i do dalších vnitřních systémů UPa.

V roce 2016 bude realizováno testování propojení OBD a DK tak, aby byly záznamy v OBD s příloženými plnými texty odborných článků automatizovaně sklizeny do DK a plné texty následně zpřístupněny v souladu s pravidly vydavatelů.

2.4 Podpora evidence publikační činnosti a otevřeného přístupu (OA) k publikovaným vědeckým článkům

Bude průběžně poskytována podpora akademickým pracovníkům a doktorandům při vkládání výsledků do OBD se zaměřením na dodržování povinností uvedených ve Směrnici č. 2/2015. Každý týden budou pravidelně prováděny importy bibliografických záznamů z Web of Science do zásobníku v OBD, odkud je mohou autoři přebírat.

Bude poskytována podpora řešitelům projektů v programu Horizont 2020 s ohledem na plnění povinností OA k publikacím.

¹³ <https://zamestnanci.upce.cz/knihovna/obj-knih.html>

Bude pokračovat podpora programu Royal Society of Chemistry Gold for Gold.

Budou průběžně aktualizovány webové stránky UK věnované otevřenému přístupu.

2.5 Příprava zdrojových dat z oblasti publikovaných výsledků pro hodnocení akademických pracovníků

Bude pokračovat oprava číselníku zdrojů v OBD se zaměřením na správné označení typu zdroje podle platné *Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací*. Bude provedeno porovnání výsledků vykázaných do RIV v letech 2011 až 2015 s výsledky uvedenými v databázi Web of Science s cílem minimalizovat počet nevykázaných a nehodnocených výsledků.

Od počátku roku 2016 bude na UPa dostupný analytický nástroj InCites¹⁴, který pracuje nad zdrojovými daty z Web of Science. Ve spolupráci s producentem systému – firmou Thomson Reuters – budou vytvořeny a spravovány profily akademických pracovníků poskytující kompletní přehled o publikovaných výsledcích a citačních ohlasech včetně srovnání v celostátním i mezinárodním měřítku. Na vyžádání budou z InCites zpracovávány různé typy analýz.

2.6 Informační vzdělávání uživatelů

Pro rok 2016 je plánováno realizovat semináře ve struktuře, která se osvědčila v roce 2015. V souvislosti s postupným uváděním do praxe Směrnice č. 2/2015, které přináší řadu otázek, budou pokračovat speciální semináře zaměřené na problematiku ukládání plných textů do OBD, na jejich import do DK a otevírání v souladu s podmínkami vydavatelů.

2.7 Celoživotní vzdělávání pracovníků knihovny

Kromě běžného školení pracovníků pro nově zaváděné technologie a služby a účasti v kurzech angličtiny plánujeme účast na akcích organizovaných AKVŠ ČR, na konferenci Inforum 2016 a na zahraniční knihovnické konferenci LIBER.

¹⁴ <https://incites.thomsonreuters.com/#/analytics>

3 Přílohy

3.1 Finanční náklady

Nákup informačních pramenů	Částka v tis. Kč
Periodika v tištěné formě	598
Knihy	562
Elektronické informační zdroje	5 696
Celkem	6 856

Provozní náklady	Částka v tis. Kč
Spotřební materiál a DHM	136
Servisní smlouvy na software	123
Poplatky za MVS	68
Ostatní služby	83
Cestovné, vložné na konference, poplatky za členství v AKVŠ a LIBER	71
Energie (elektřina + voda)	357
Bankovní poplatky a kurzové ztráty	43
Celkem	881

Náklady na zaměstnance	Částka v tis. Kč
Mzdové náklady	5 234
Zdravotní a sociální pojištění	1 760
Zdravotní prohlídky, příspěvek na stravování	60
Celkem	7 054

Příjmy	Částka v tis. Kč
Tržby za kopírovací a tiskové služby, poplatky za upomínky, registrace a náhrady za ztráty	440
Dar Elektrárna Opatovice	250
Celkem	690

3.2 Fondy

Stav knihovního fondu k 31. 12. 2015: **204 729** jednotek

	Přírůstky: počet svazků	Úbytky: počet svazků
Knihovní jednotky	2 943	3 439
Vysokoškolské práce	2 119	0
Celkem	5 062	3 439
Předplácená periodika	Zahraniční	Česká
Tištěná	62	251
Elektronická (ACS, RSC, IOP, AIP, APS, Emerald)	187	0
Celkem	249	251

3.3 Služby

Uživatelé zaregistrovaní k 31. 12. 2015	6 050
Počet absenčních výpůjček (včetně prodloužení)	118 807
Celkový počet návštěvníků knihovny	84 195
v tom	
v UK Studentská	76 009
v pobočce FR v Litomyšli	2 171
v pobočce FZS v Černé za Bory	6 015

Realizovaná meziknihovní výpůjční služba

Požadavky našich uživatelů	2 614
v tom	
vyřízeno výpůjčkou	505
vyřízeno kopiemi	2 109
Požadavky jiných knihoven	224
v tom	
vyřízeno výpůjčkou	79
vyřízeno kopiemi	145

3.4 Kvalifikační struktura pracovníků

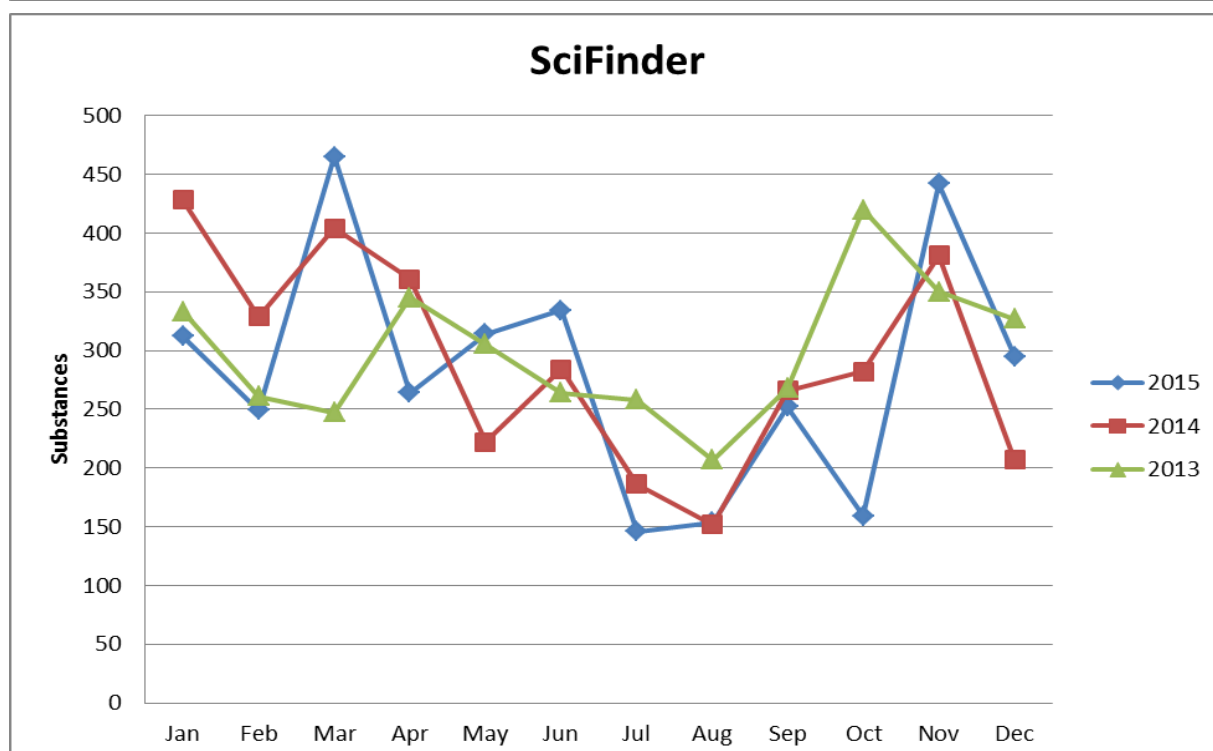
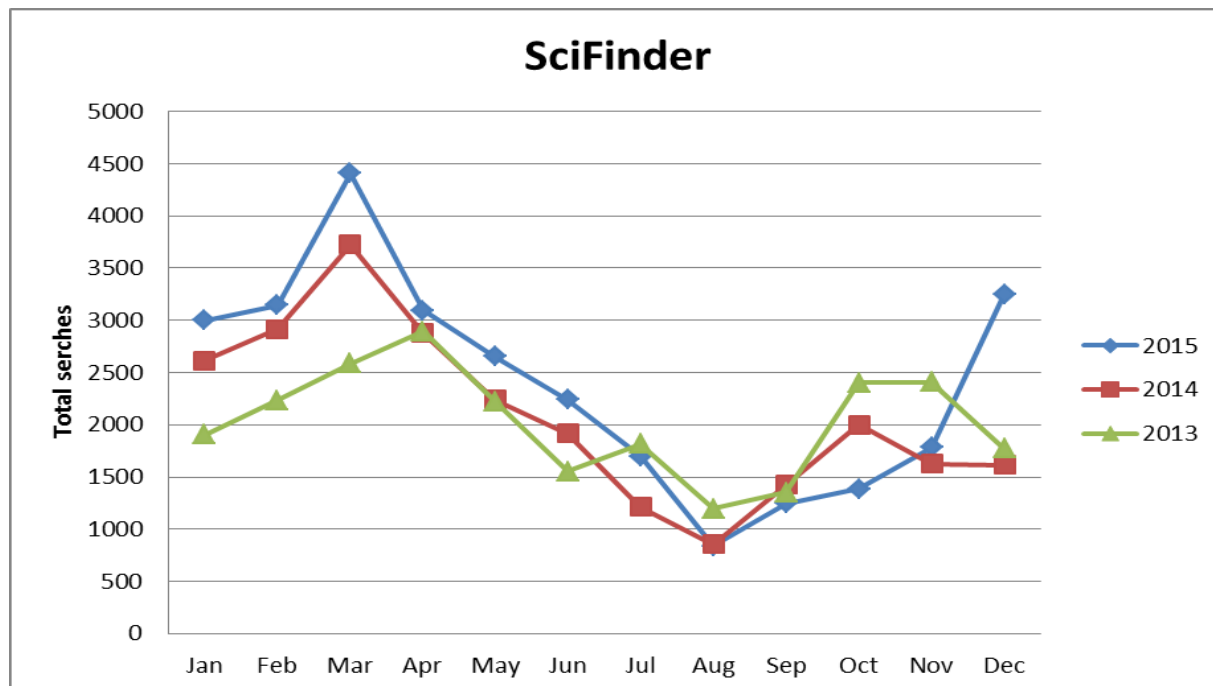
Celkem pracovníků	19
v tom	
s VŠ vzděláním	8
se SŠ vzděláním	11

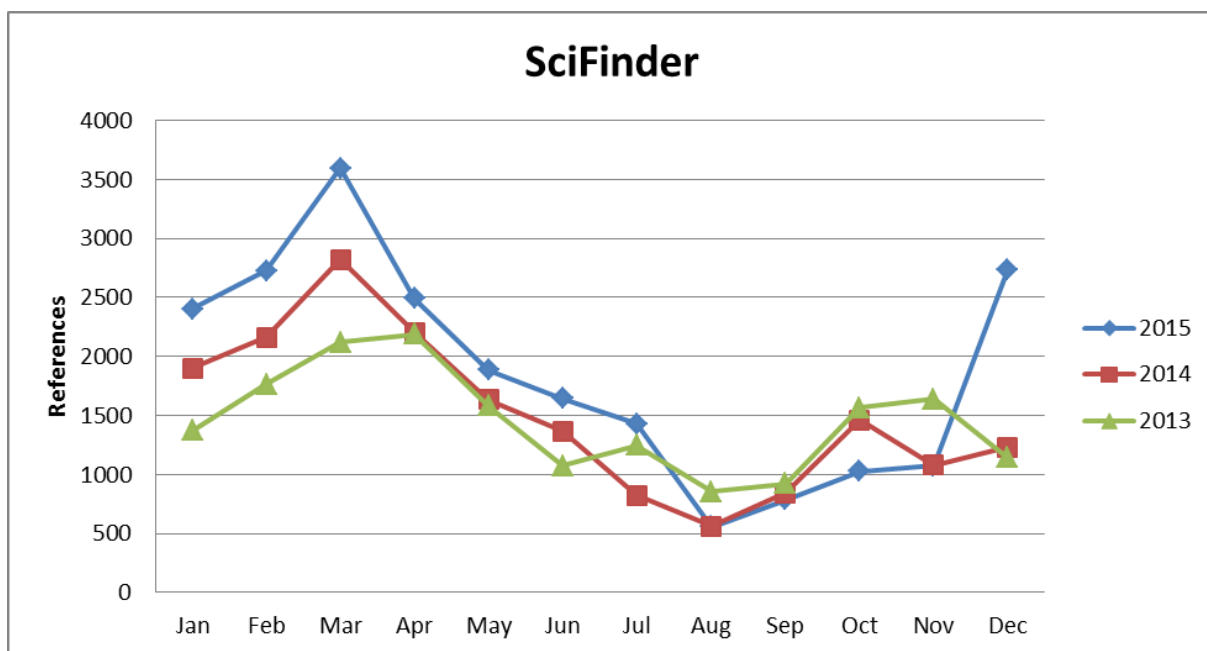
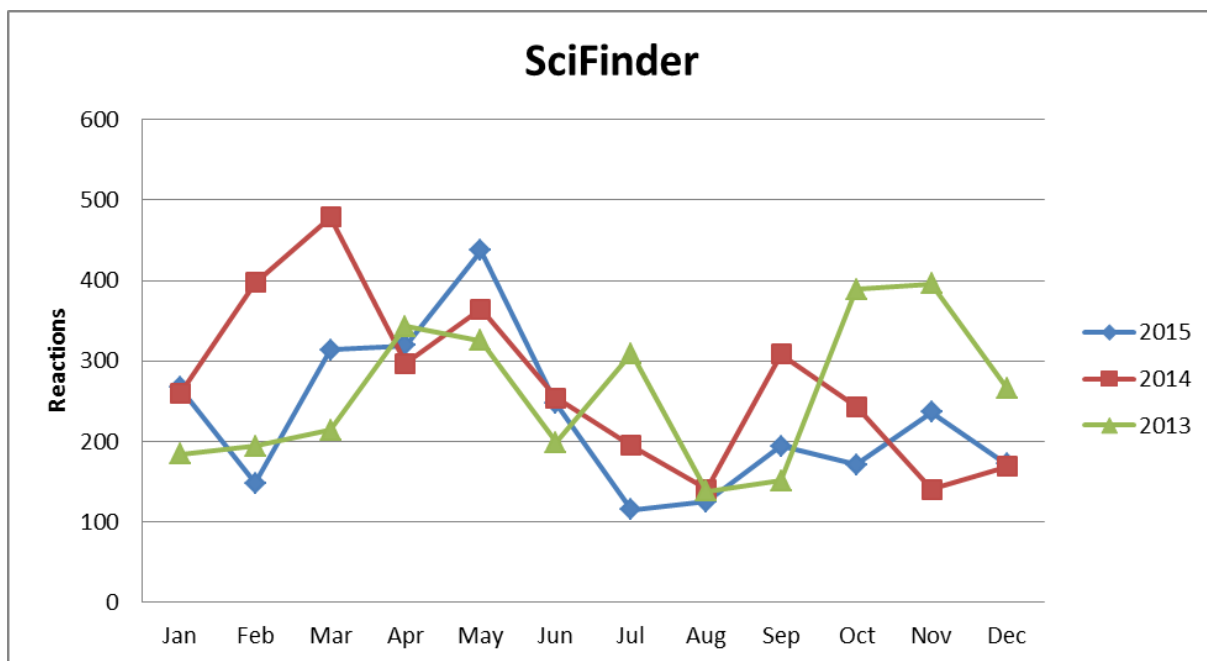
3.5 Statistiky využívání EIZ

3.5.1 SciFinder

V roce 2015 bylo realizováno celkem 4 191 přístupů a průměrná délka pobytu v databázi činila 72 minut. K 31. 12. 2015 bylo v databázi registrováno 340 aktivních uživatelů. Aktualizace registrovaných uživatelů je prováděna průběžně automaticky a těm, kteří nejsou déle než jeden rok aktivní, je registrace zrušena. Celkový počet všech zadaných rešeršních dotazů dosáhl počtu 28 736.

Rozložení využití databáze v čase a typ rešeršního dotazu včetně srovnání s léty 2013 a 2014 zobrazují následující grafy.

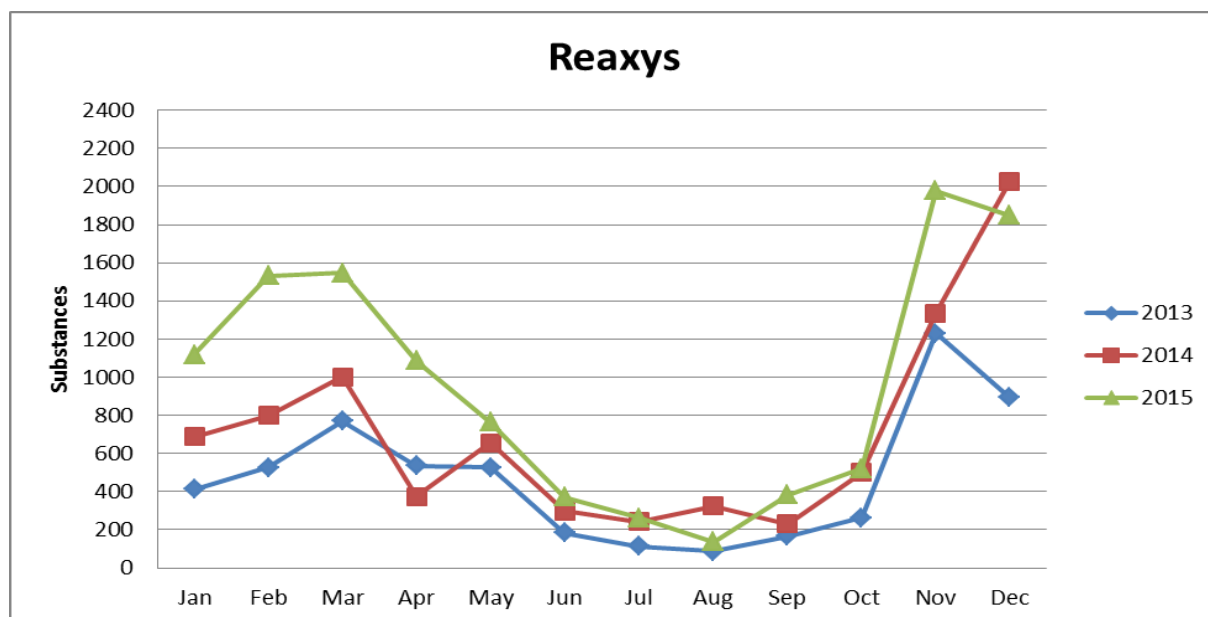
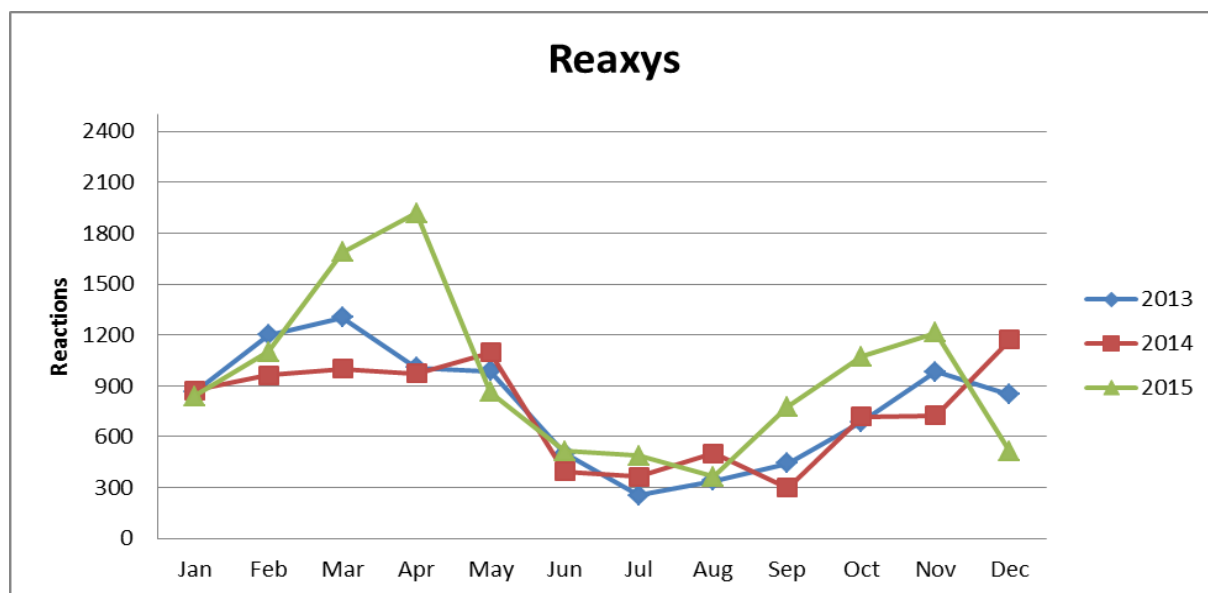
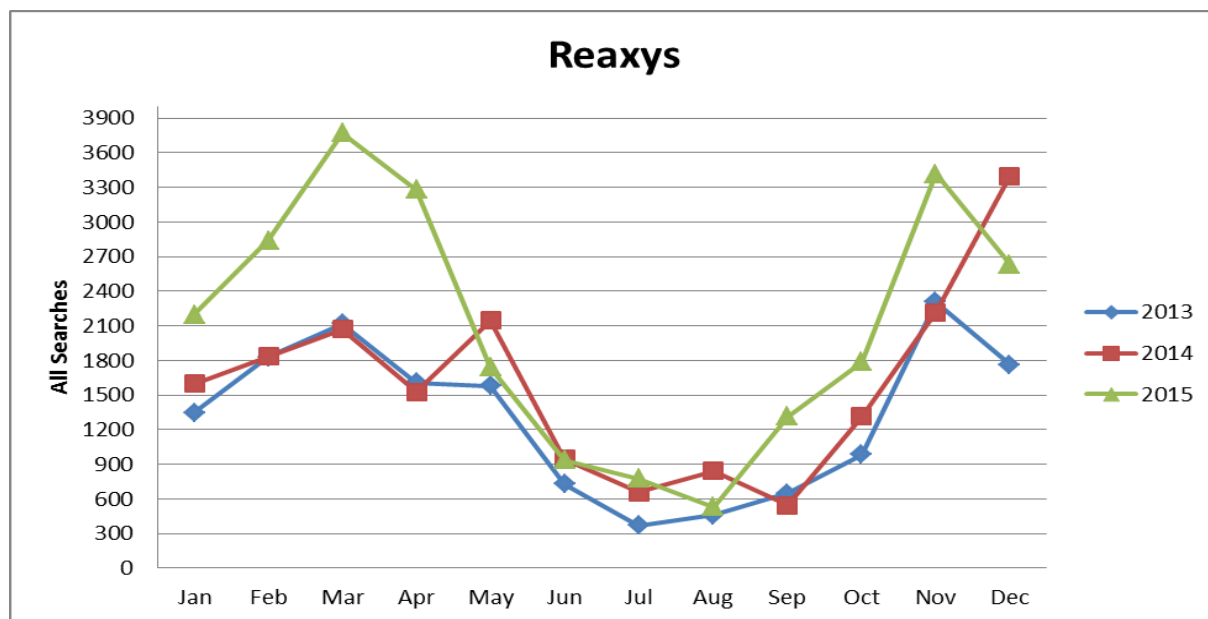

3.5.2 Reaxys

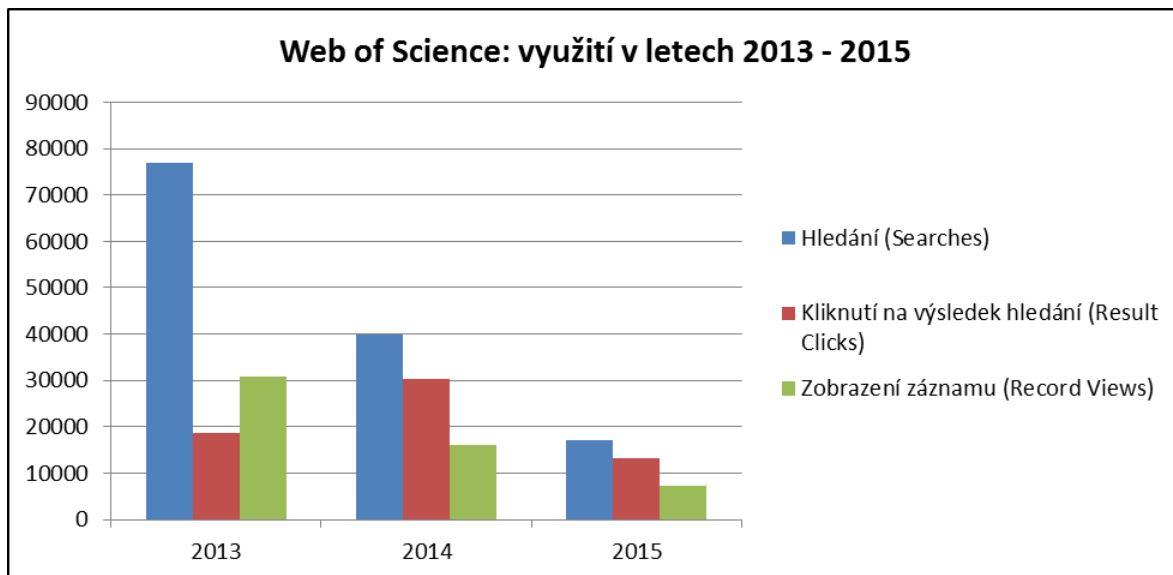
Využití databáze Reaxys v roce 2015 významně vzrostlo. Využilo ji celkem 1 687 uživatelů, bylo zaznamenáno 5 623 přístupů a realizováno více než 25 000 rešeršních dotazů. Databáze je využívána především pro hledání reakcí a sloučenin. Oproti databázi SciFinder je jen velmi málo používána pro vyhledávání bibliografických citací.

Využití databáze v čase a typ rešeršního dotazu včetně srovnání s léty 2013 a 2014 zobrazují následující grafy.

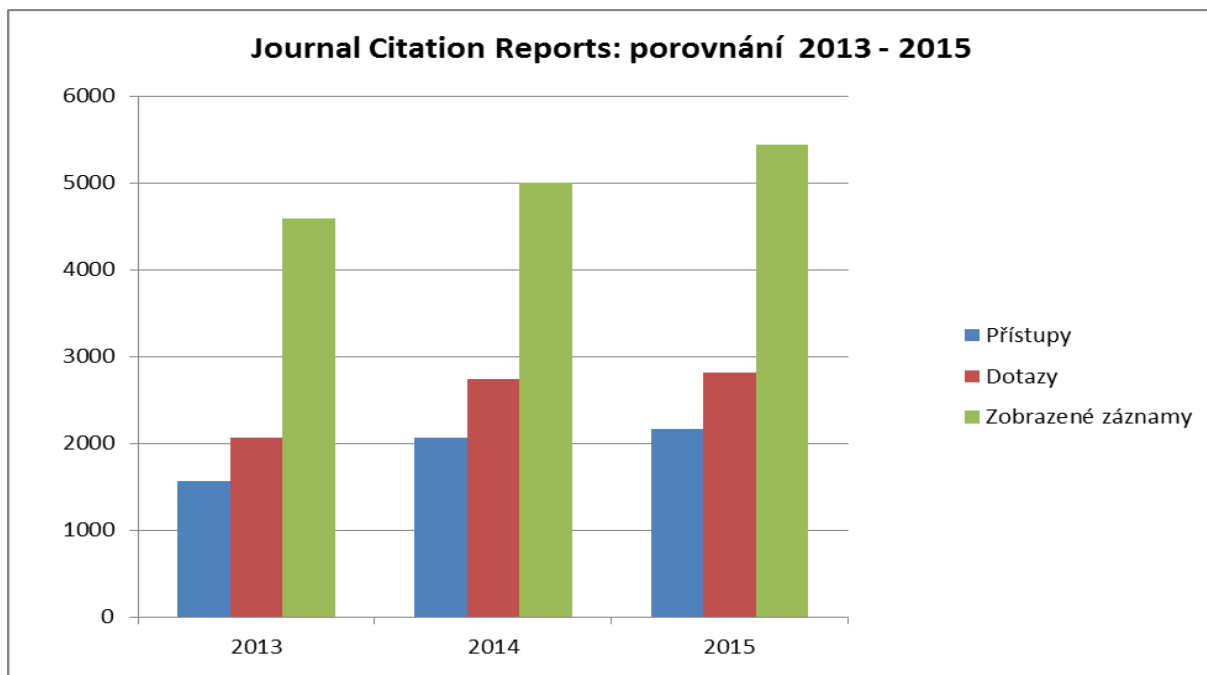
3.5.3 Web of Science

Využití Web of Science zaznamenává od roku 2014 poměrně velký pokles ve všech sledovaných hodnotách. Naopak využití druhé citační databáze (Scopus) vykazuje v posledních letech trvalý vzestup – viz graf 3.5.5.

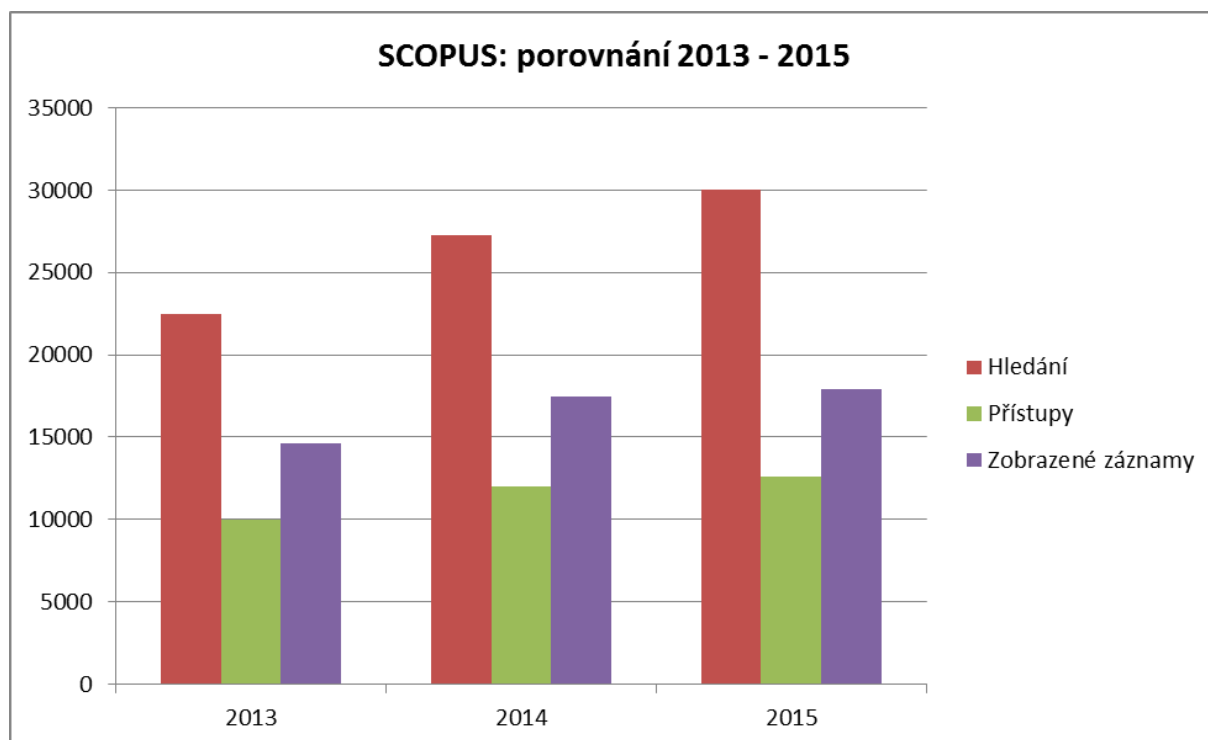

3.5.4 Journal Citation Reports

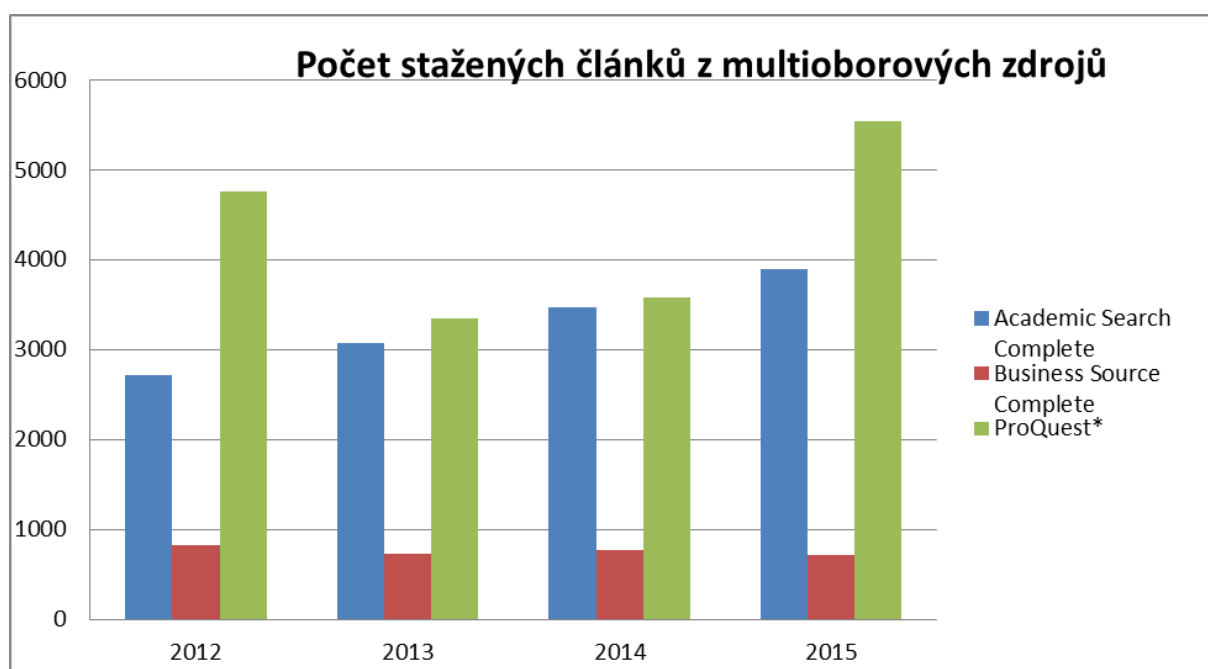
Využití Journal Citation Report naopak stoupá. Tento zdroj je ovšem intenzivně využíván pracovníky UK pro ověřování periodik při vkládání do číselníků zdrojů v OBD.

3.5.5 Scopus

3.5.6 Multioborové databáze na platformě ProQuest a Ebsco

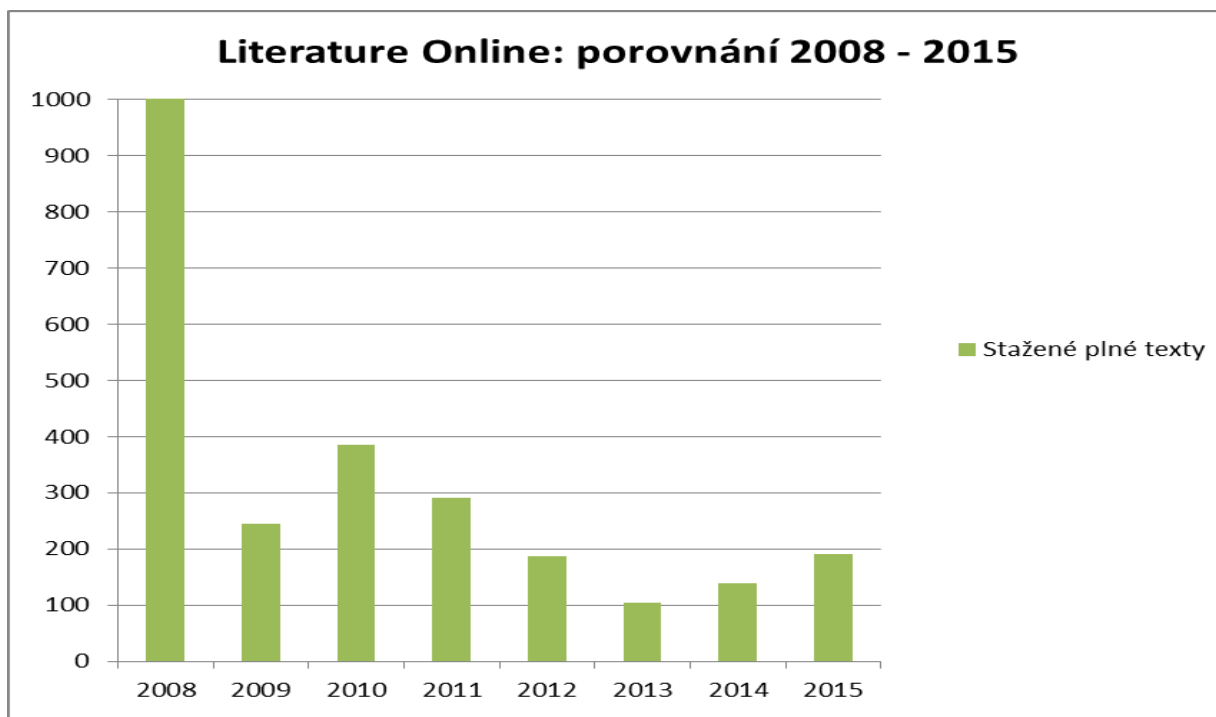

Poznámka: Platforma ProQuest zahrnuje od roku 2014 pouze zdroje z oblasti STM.

3.5.7 Literature Online

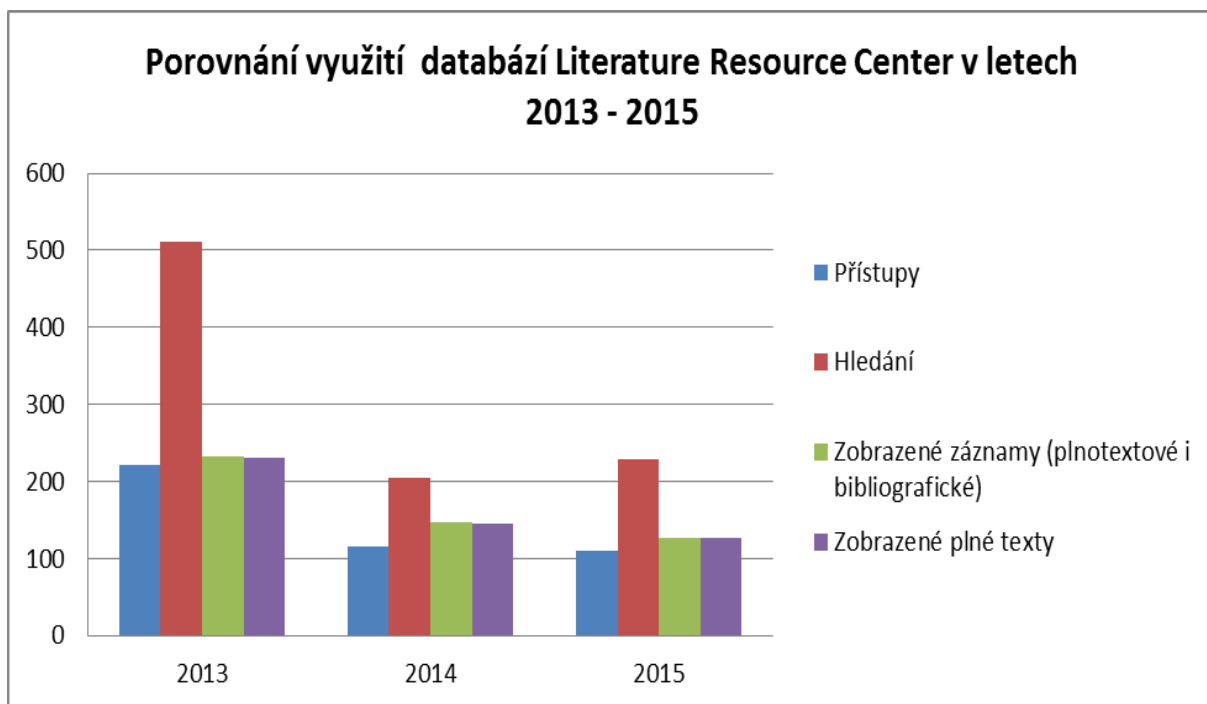
Jedná se o plnotextovou knihovnu více než 350 tis. děl anglické a americké poezie, dramata a prózy, která je doplněna o biografické a bibliografické informace a další sekundární informační zdroje, např. literárně kritické časopisy. Součástí je i bibliografická databáze Modern Language Association International Bibliography, která obsahuje více než 1,8 miliónu záznamů v oblasti

jazykovědy a literatury s retrospektivou od roku 1963.

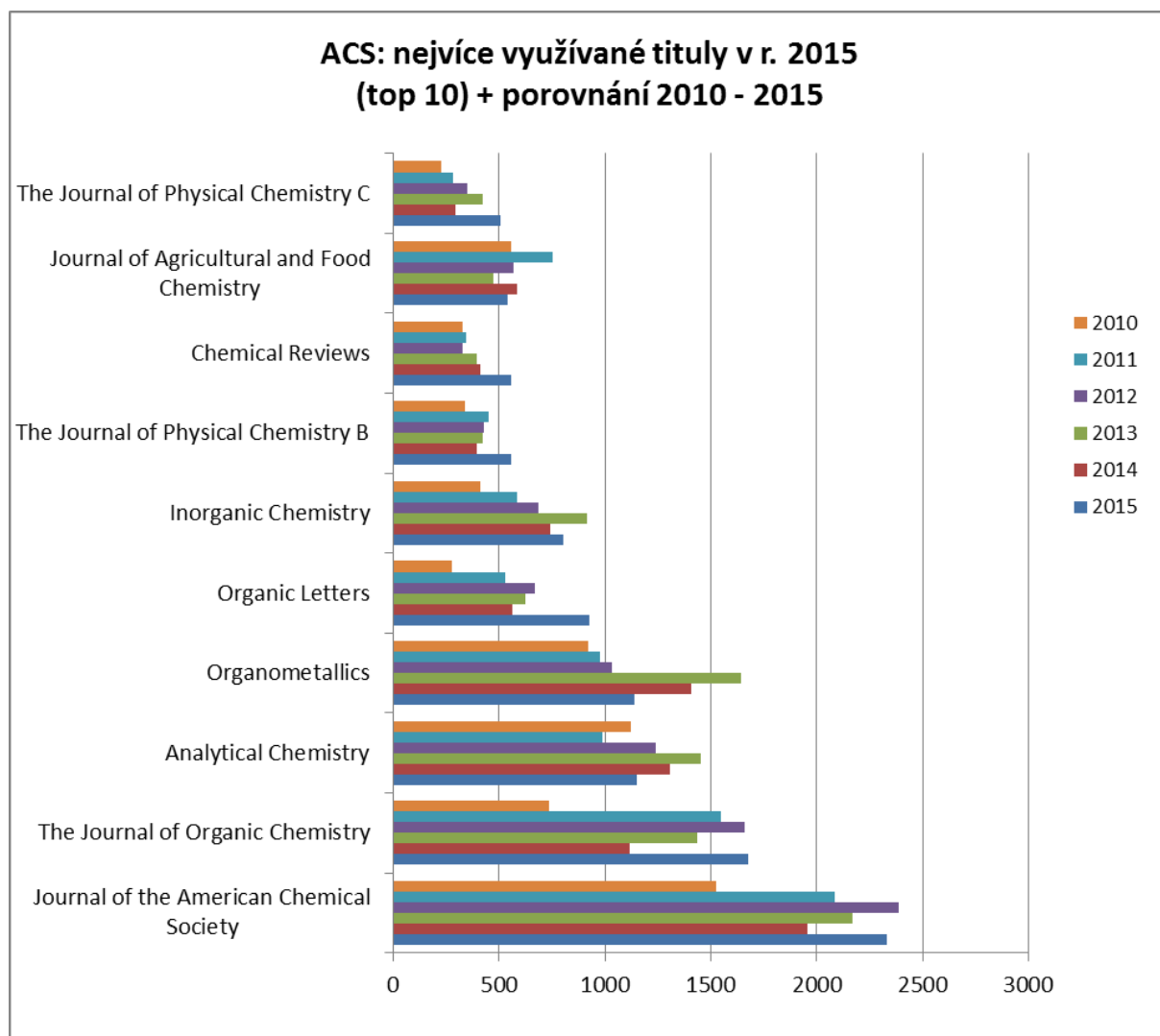
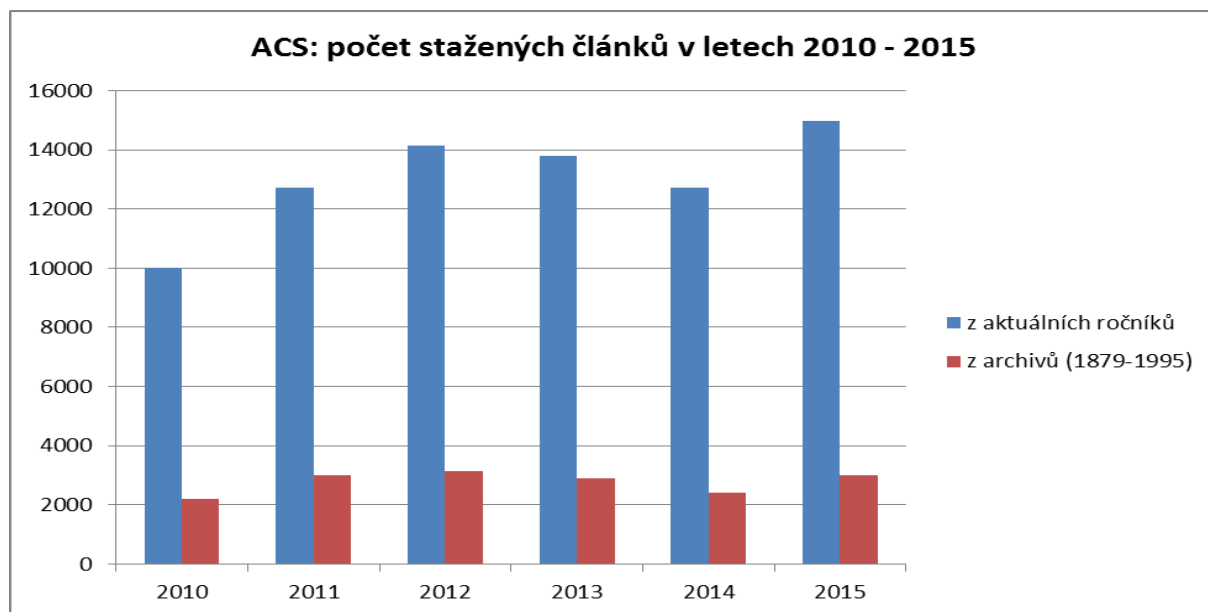
3.5.8 Literature Resource Center

Celkový rozsah tohoto informačního zdroje je více než 1,5 milionu dokumentů. Obsahuje biografické, bibliografické a kontextové informace k více než 130 tis. autorům, více než 650 tis. plných textů článků z 300 odborných periodik včetně literárně kritických a řadu dalších informací, např. 10 000 hesel převzatých z Merriam-Webster's® Encyclopedia of Literature. Pro UPa je zdroj zpřístupněn na platformě Gale Cengage Learning.

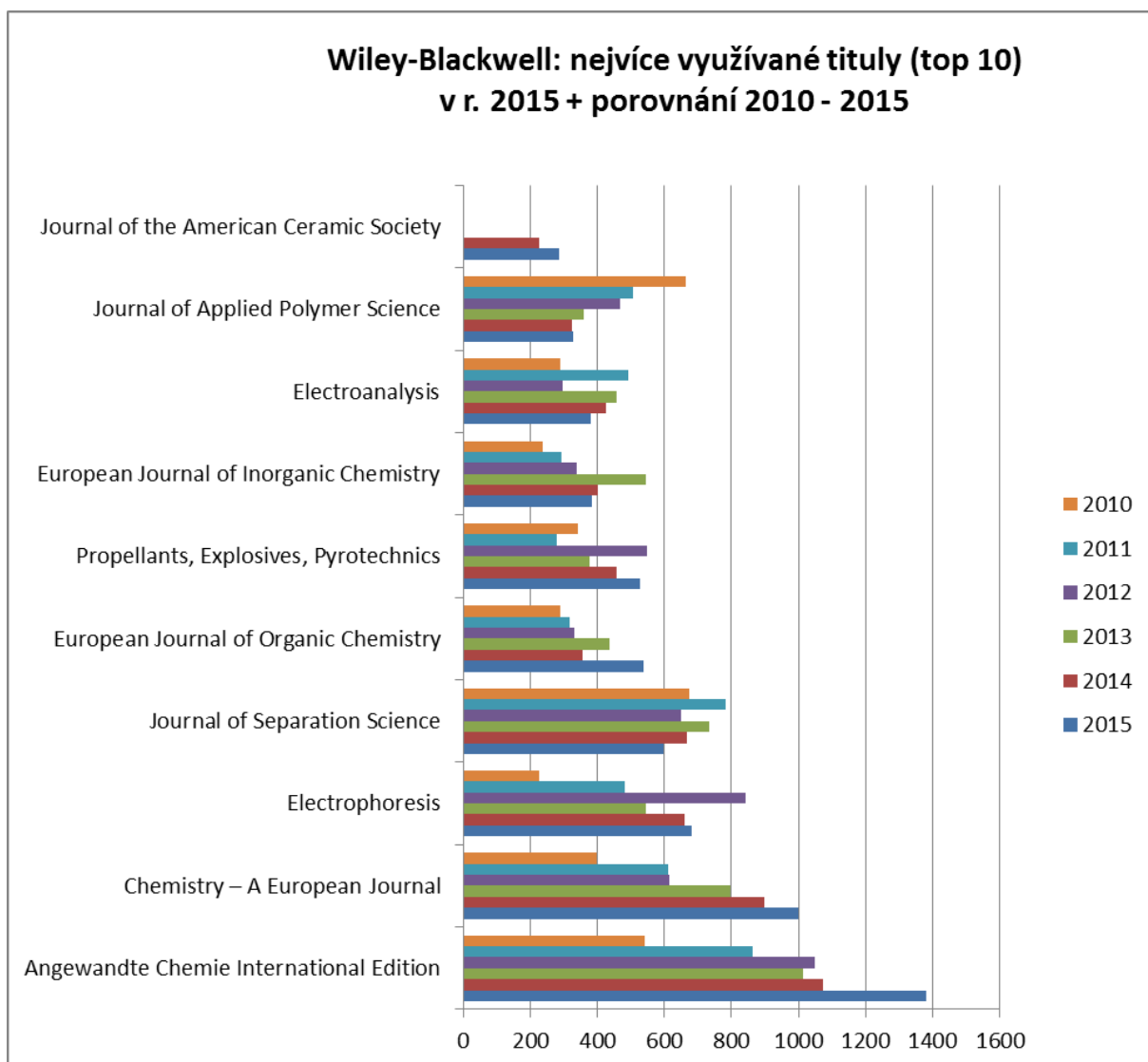
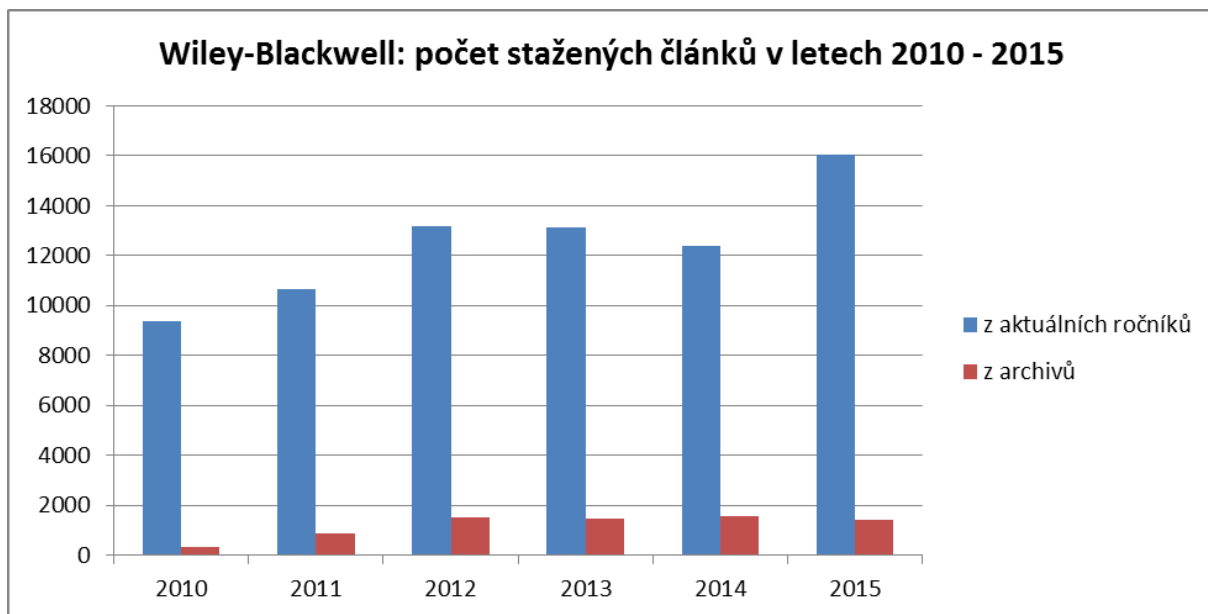

3.5.9 Elektronické časopisy

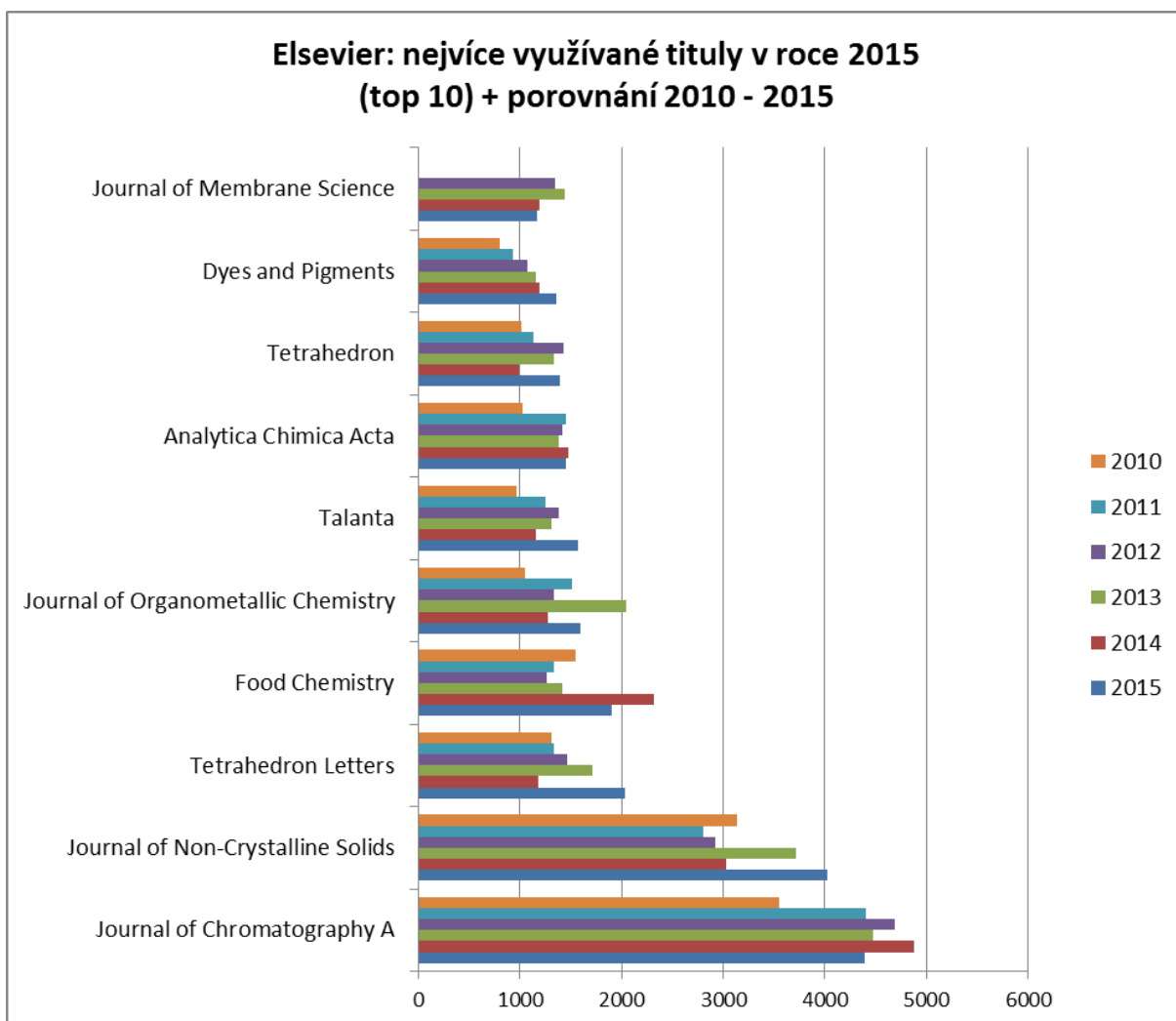
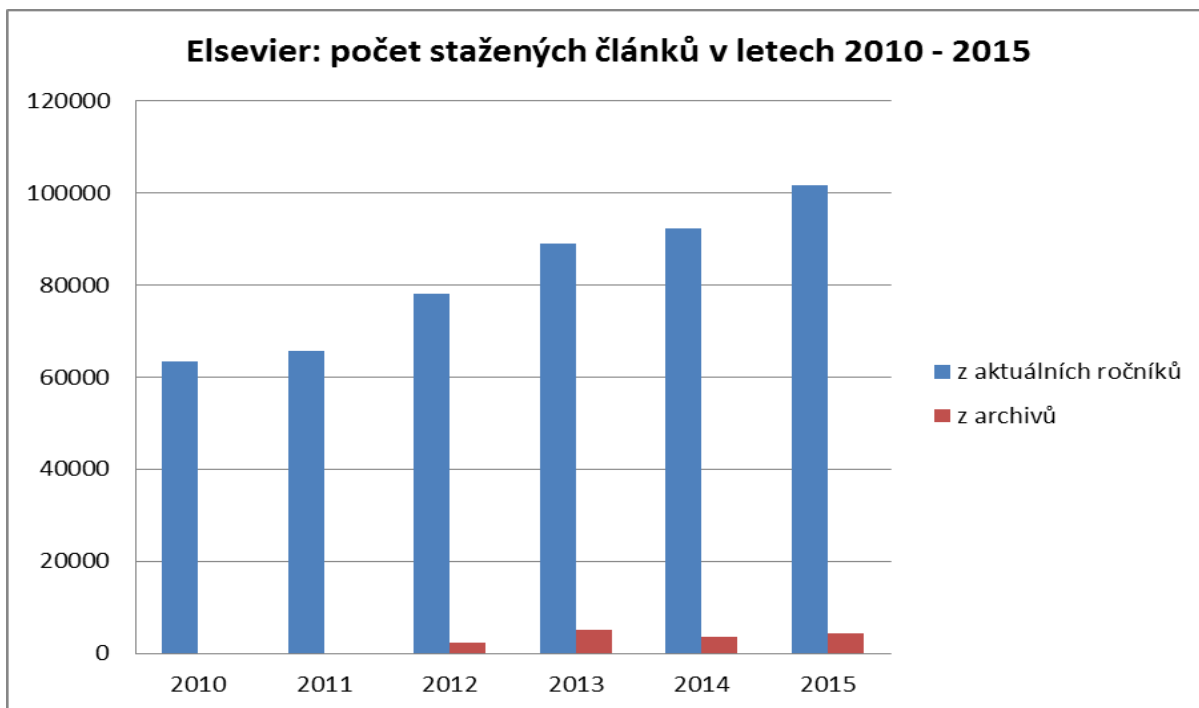
3.5.9.1 American Chemical Society

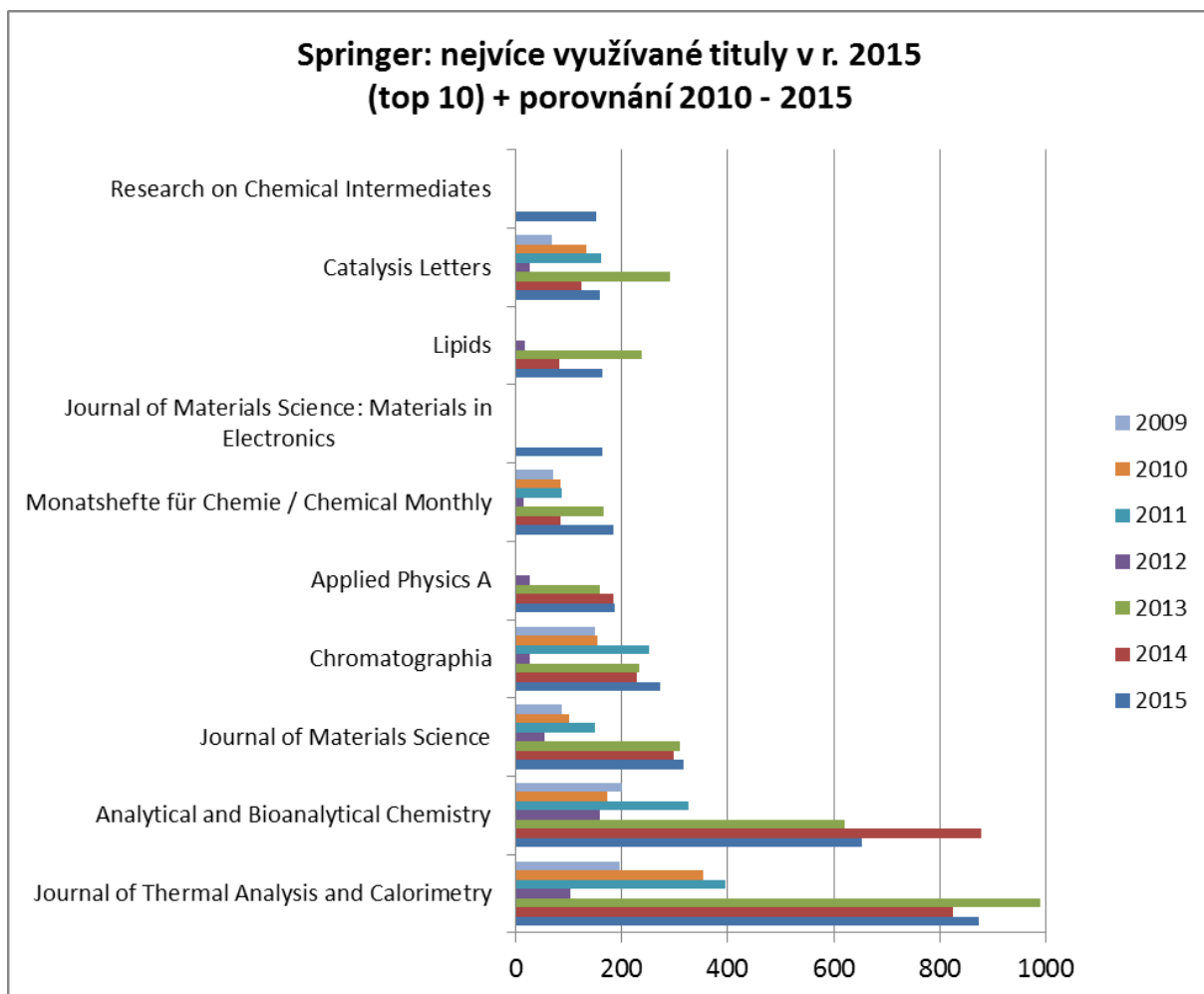
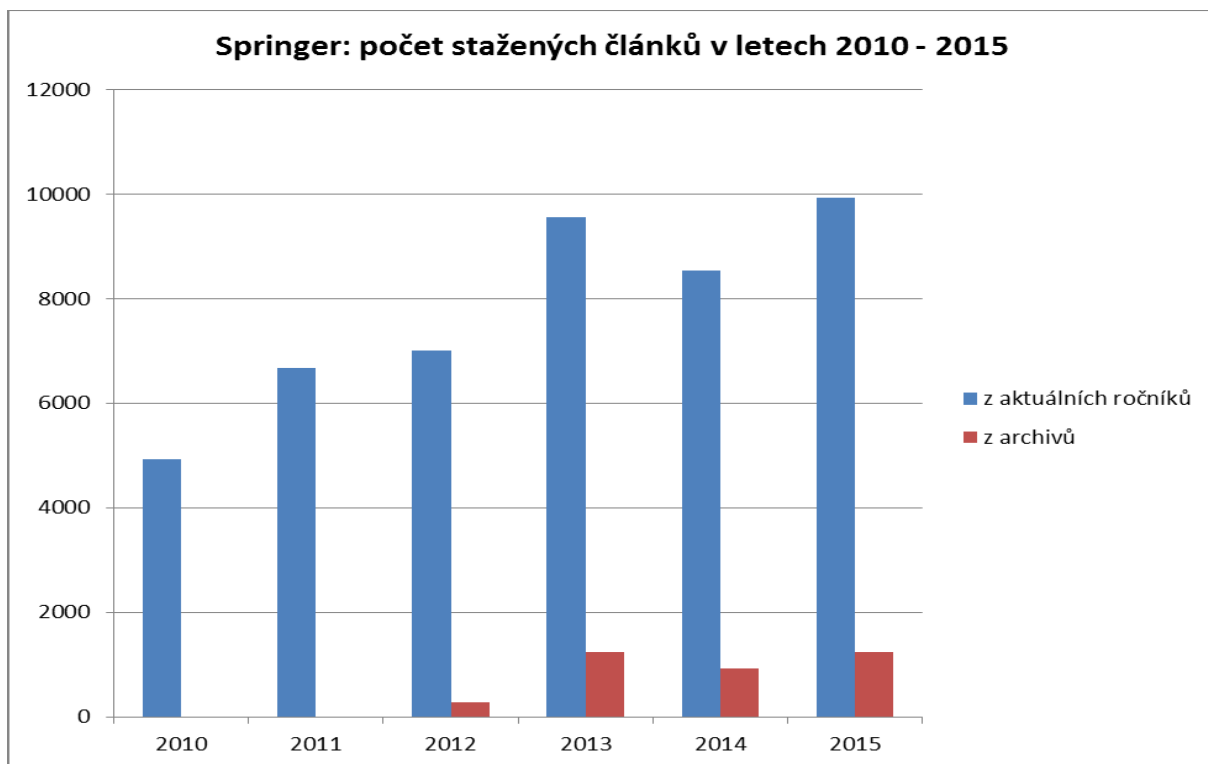
3.5.9.2 Wiley online library

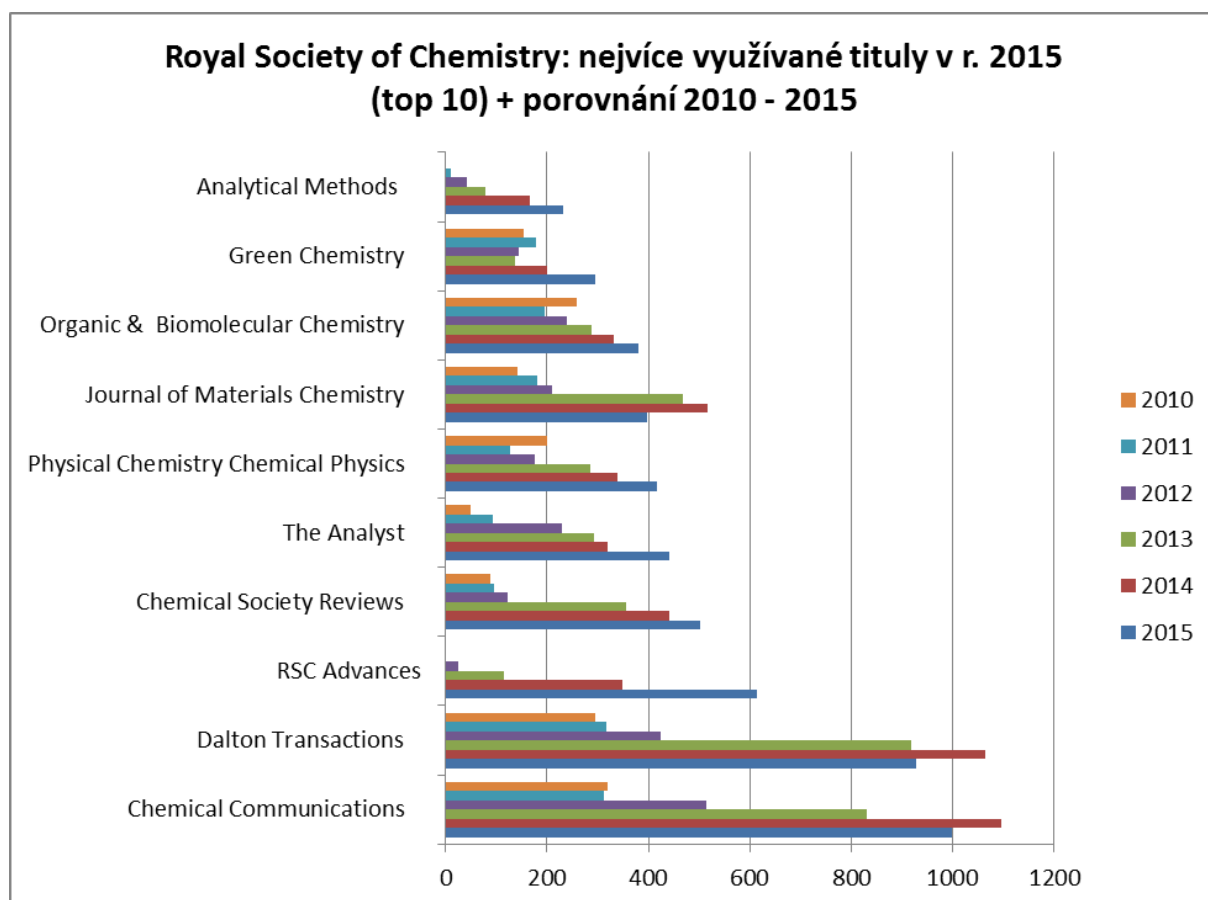
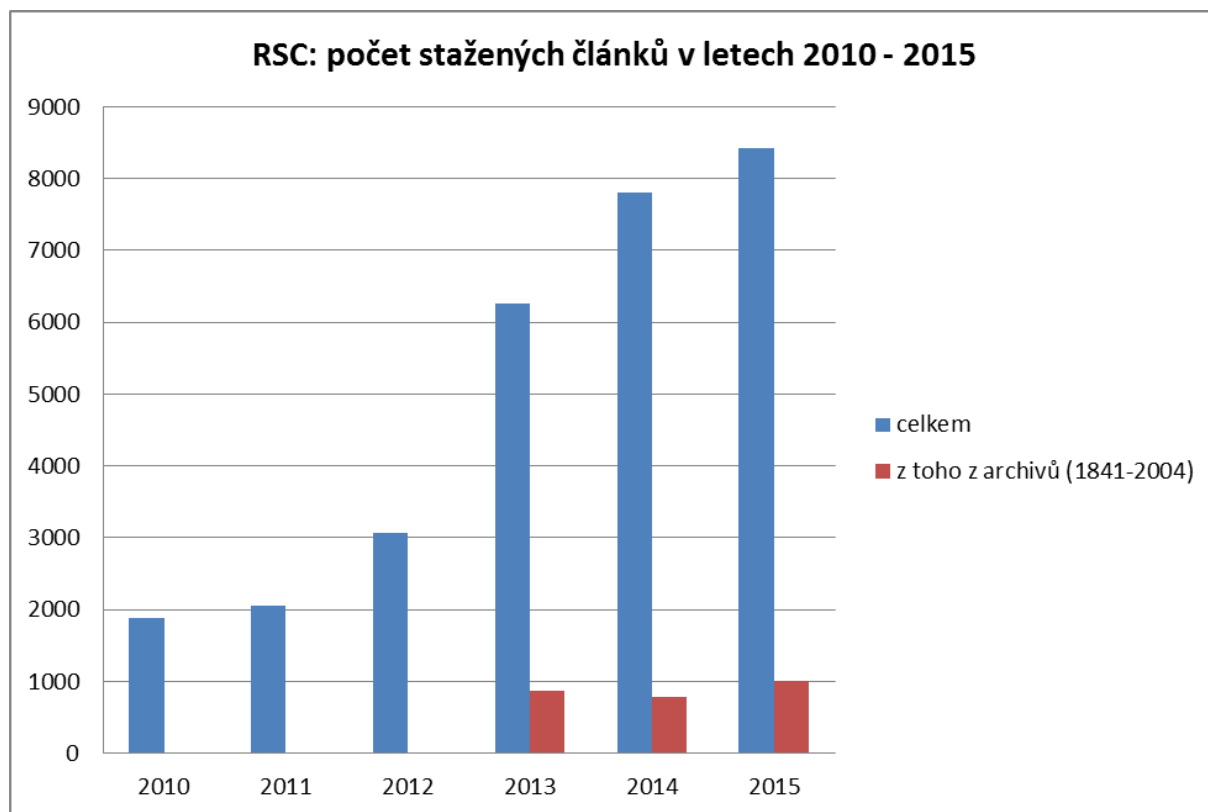
3.5.9.3 Elsevier - Science Direct

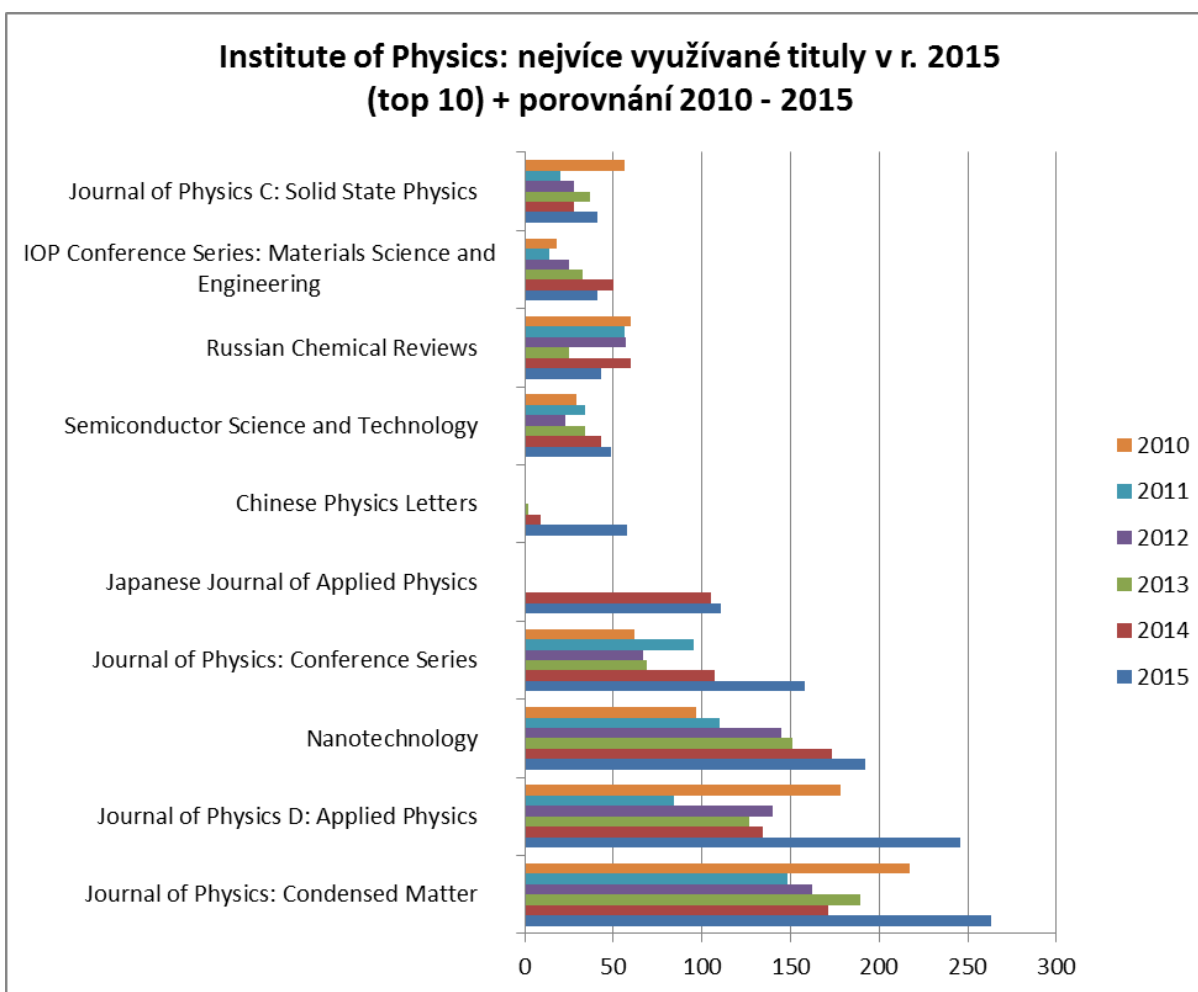
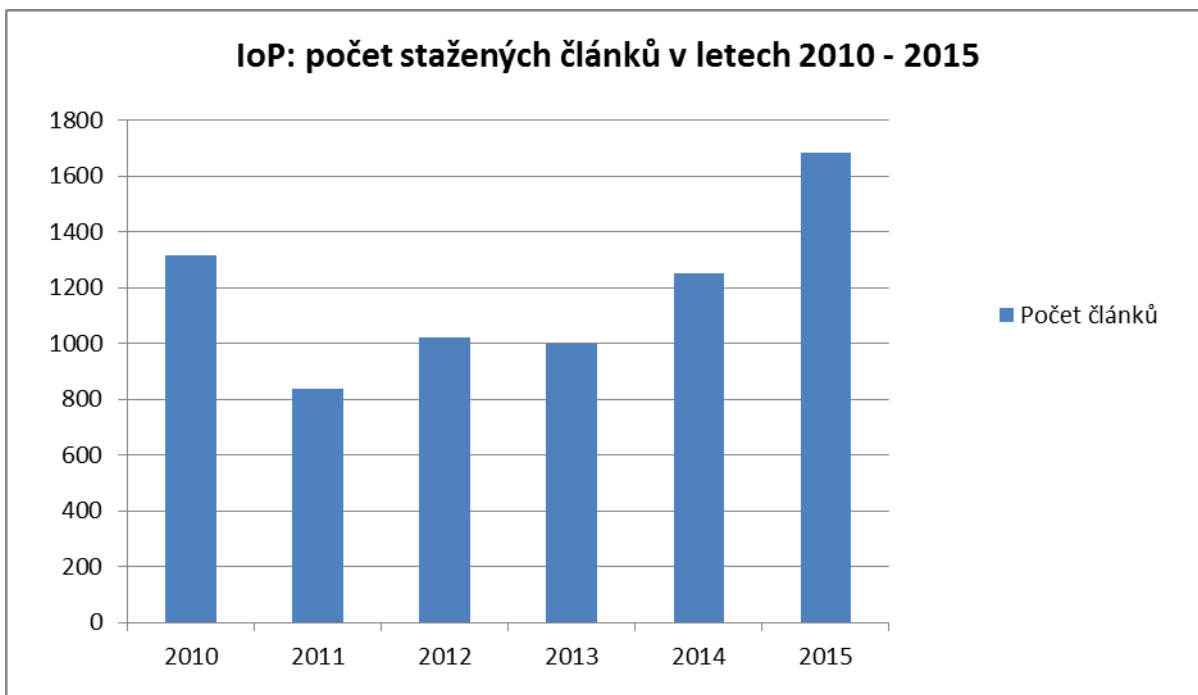
3.5.9.4 Springer Vlg. a další vydavatelství na platformě SpringerLink

3.5.9.5 Royal Society of Chemistry

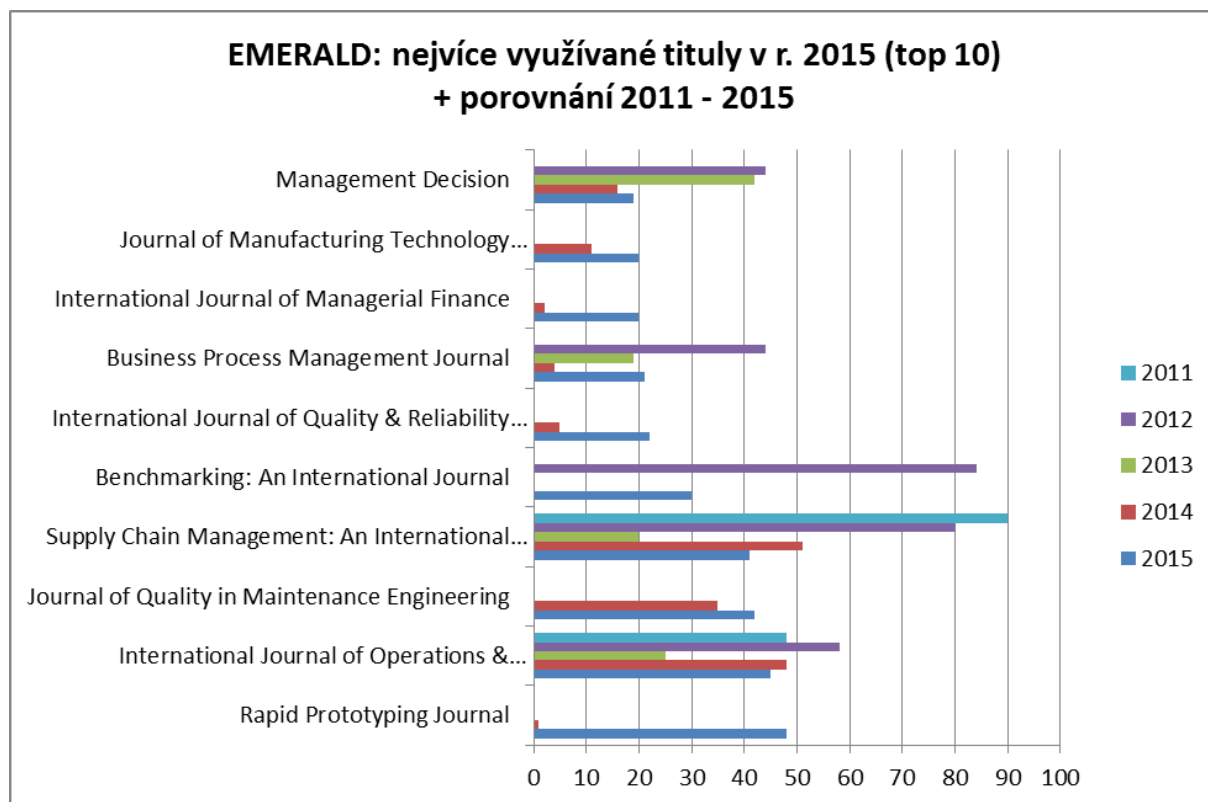
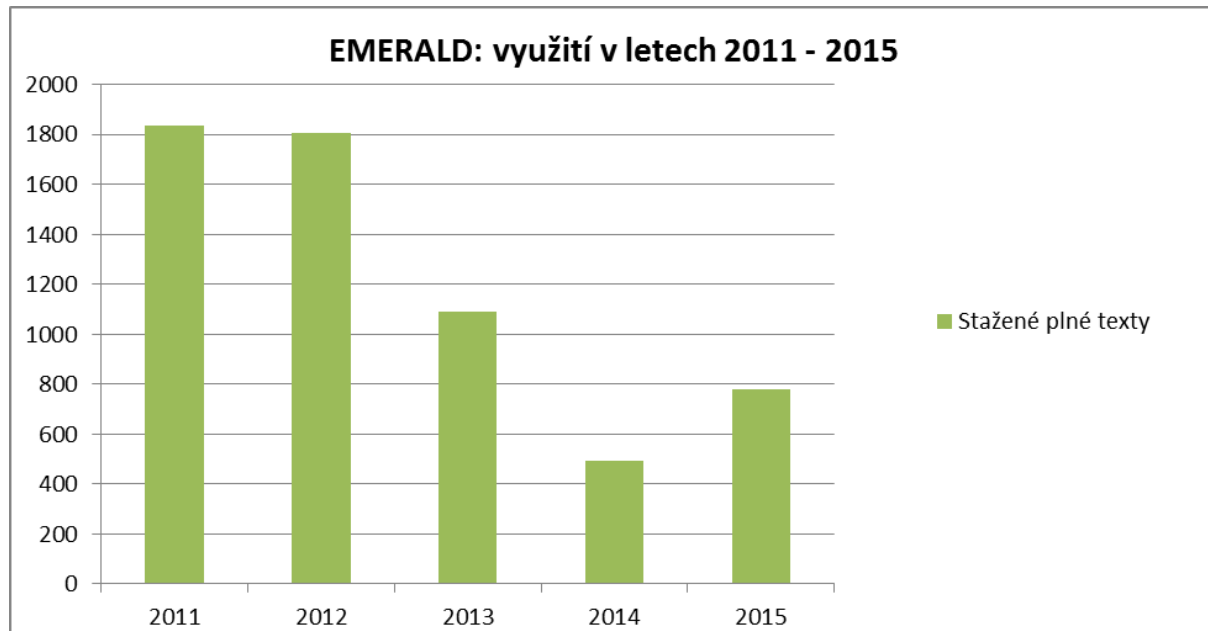

3.5.9.6 Institut of Physics

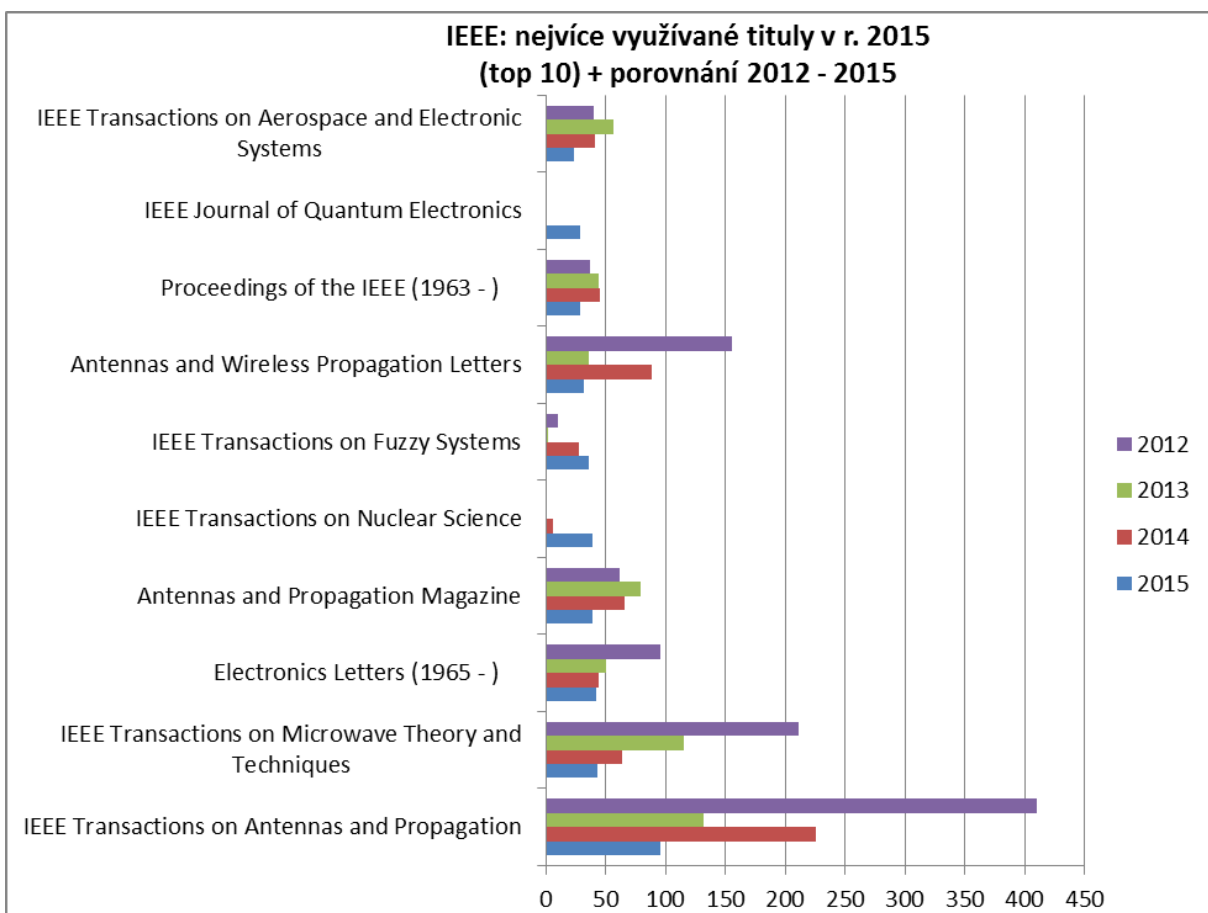
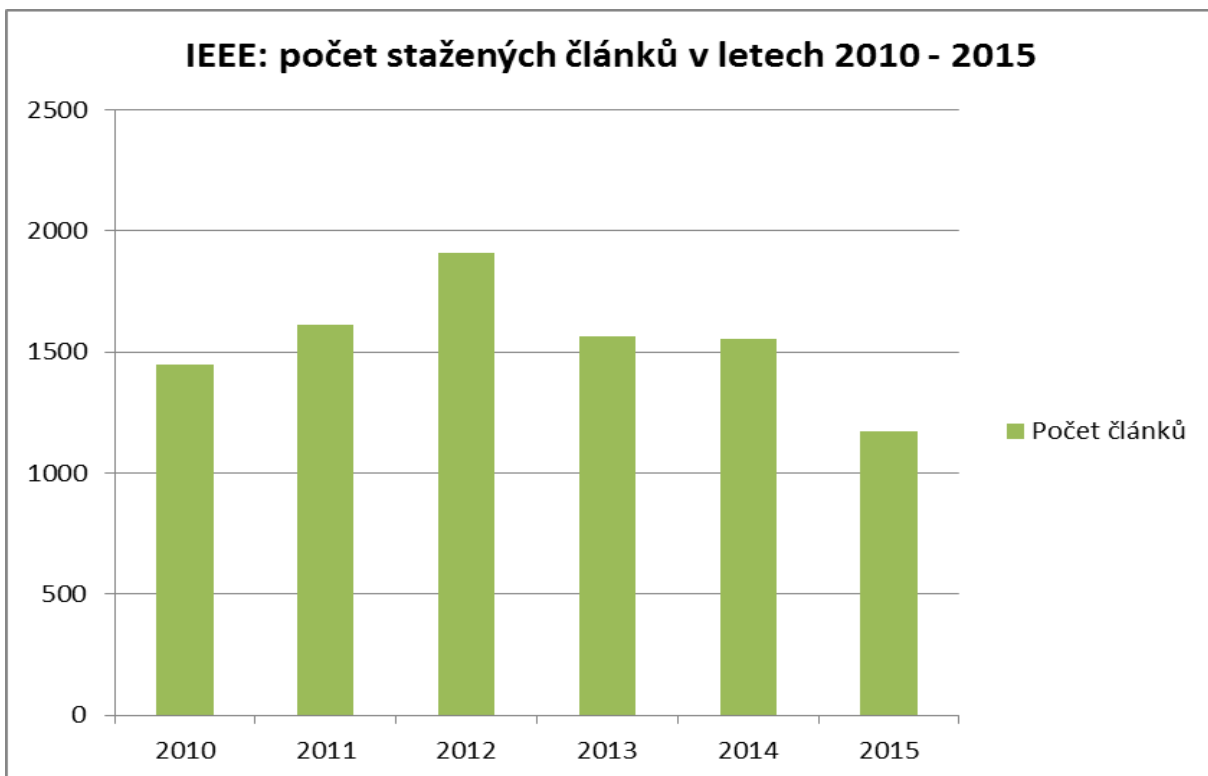

3.5.9.7 Emerald

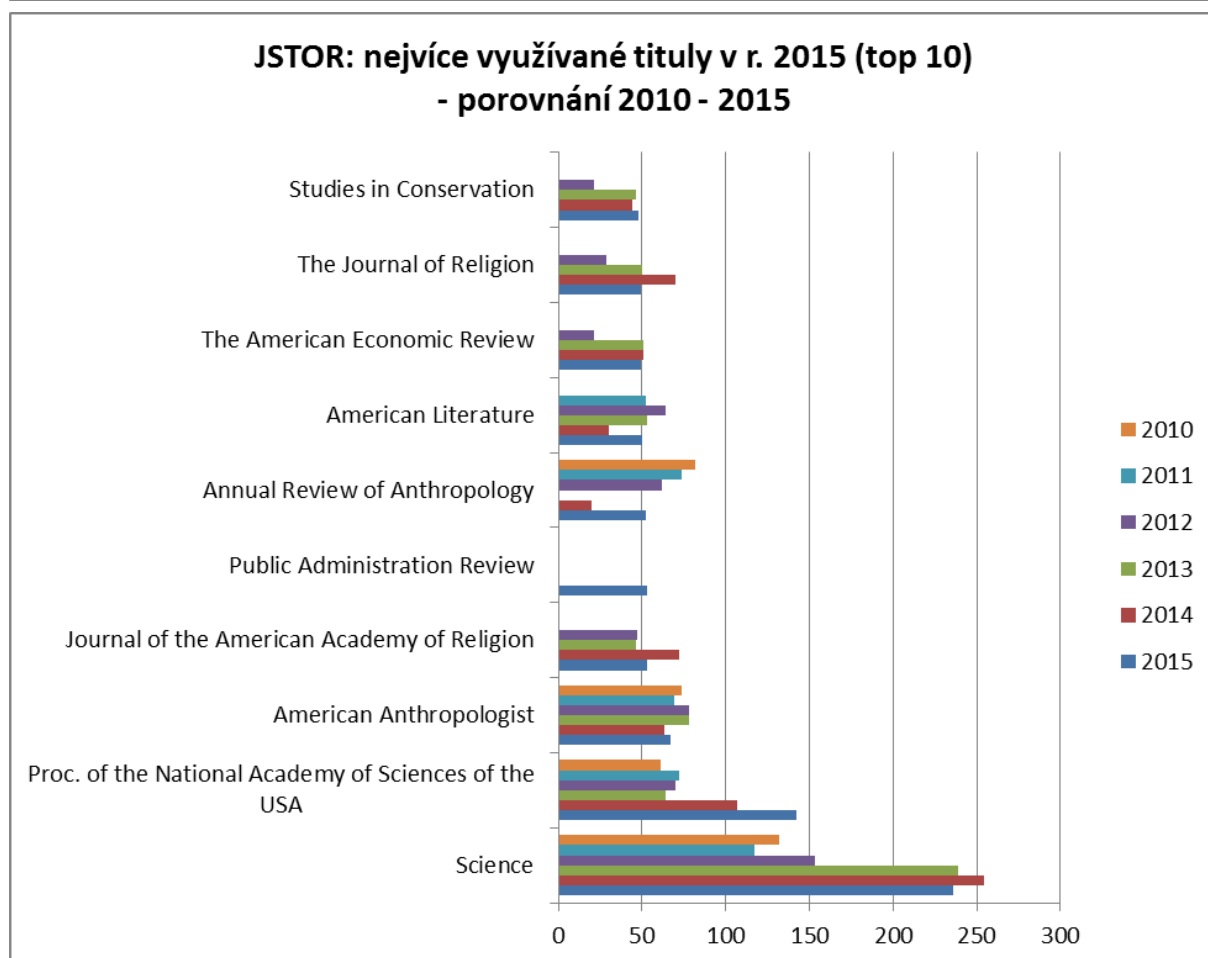
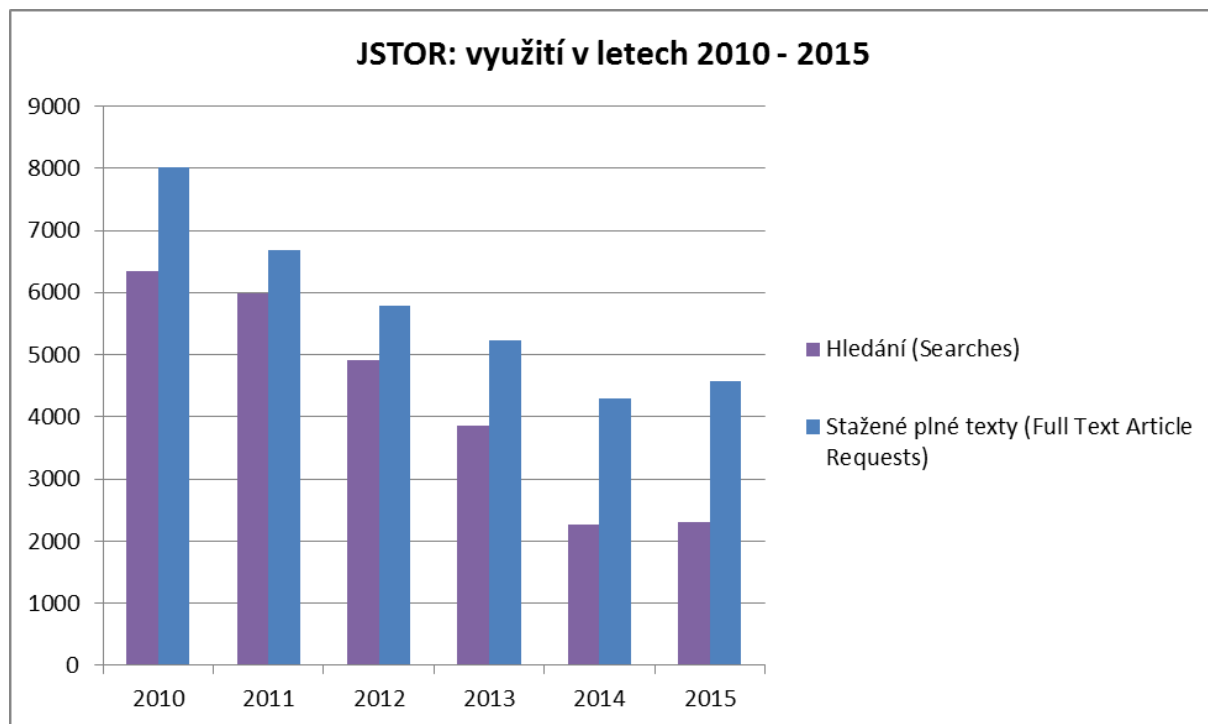
Využití tohoto zdroje potvrdilo hypotézu, že nákup periodik v balíčcích, nabízený producenty jako finančně výhodný, je nevhodný, protože obsahuje velké množství časopisů, které často nejsou vůbec využívány. Statistika za rok 2015 ukazuje větší využití, přestože bylo pro rok 2015 zrušeno předplatné balíčku o 175 titulech a byla zakoupena pouze jedna kolekce (17 titulů).

3.5.9.8 IEEE Xplore Digital Library

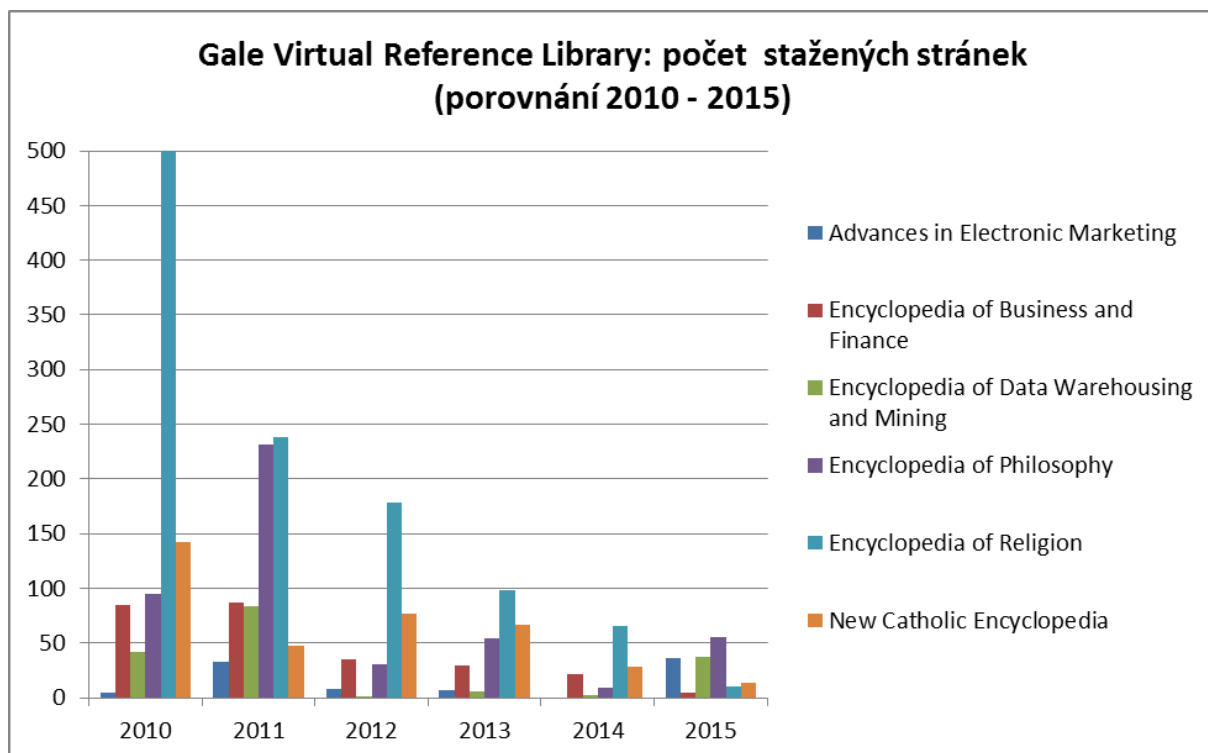

3.5.9.9 Archiv časopisů JSTOR

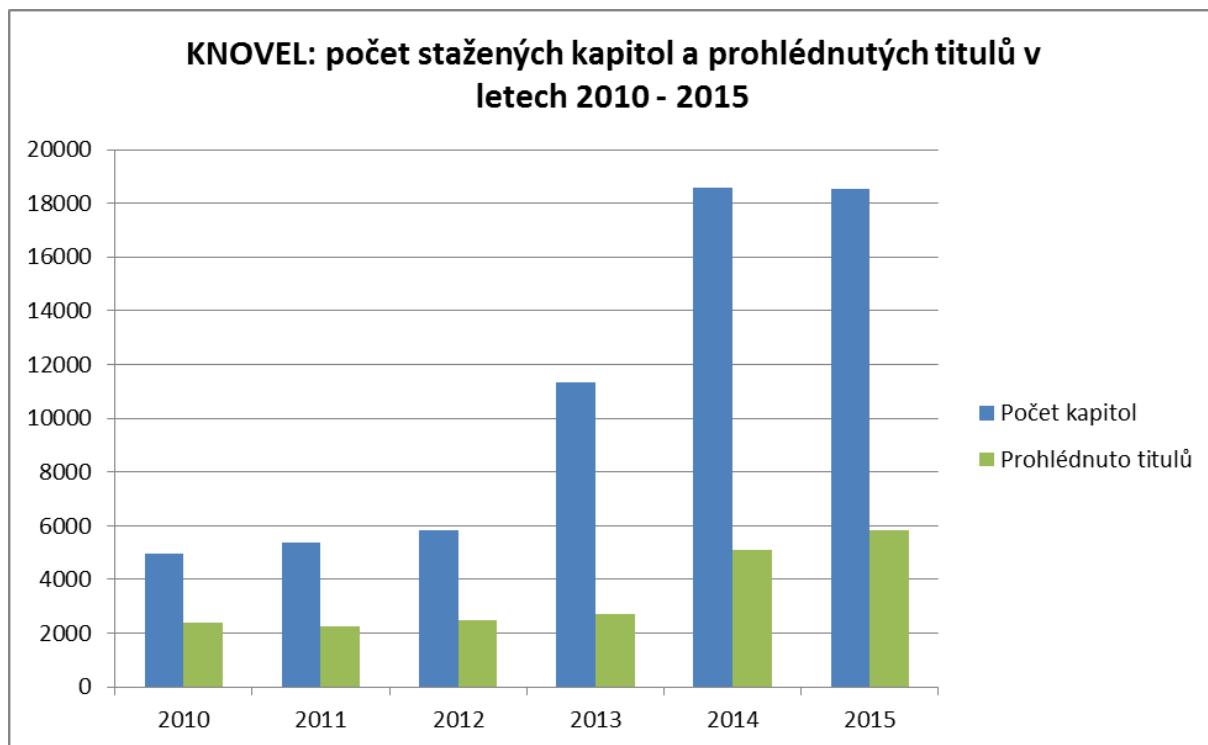
3.5.10 Elektronické knihy

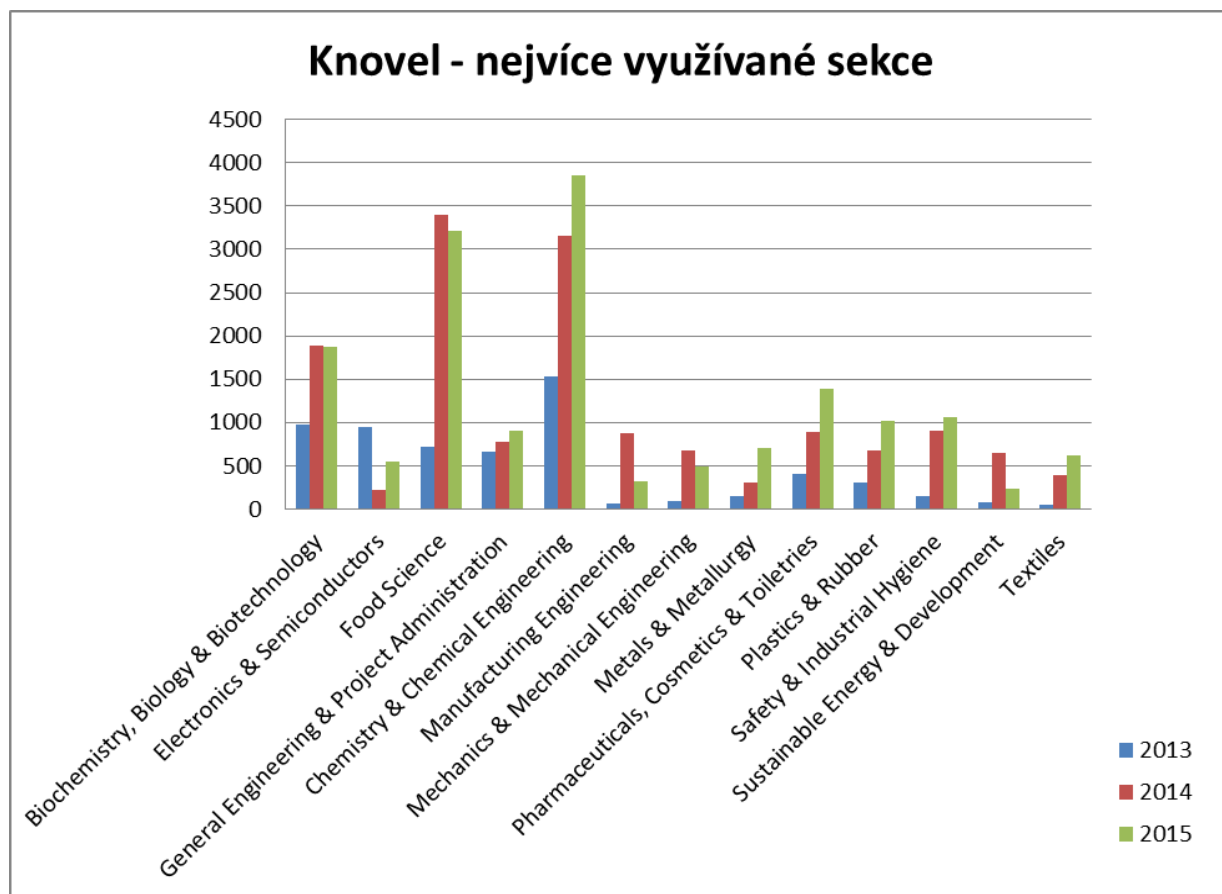
3.5.10.1 Encyklopedie zpřístupňované na platformě Gale Virtual Reference Library

3.5.10.2 Knovel – elektronická knihovna pro inženýrské obory

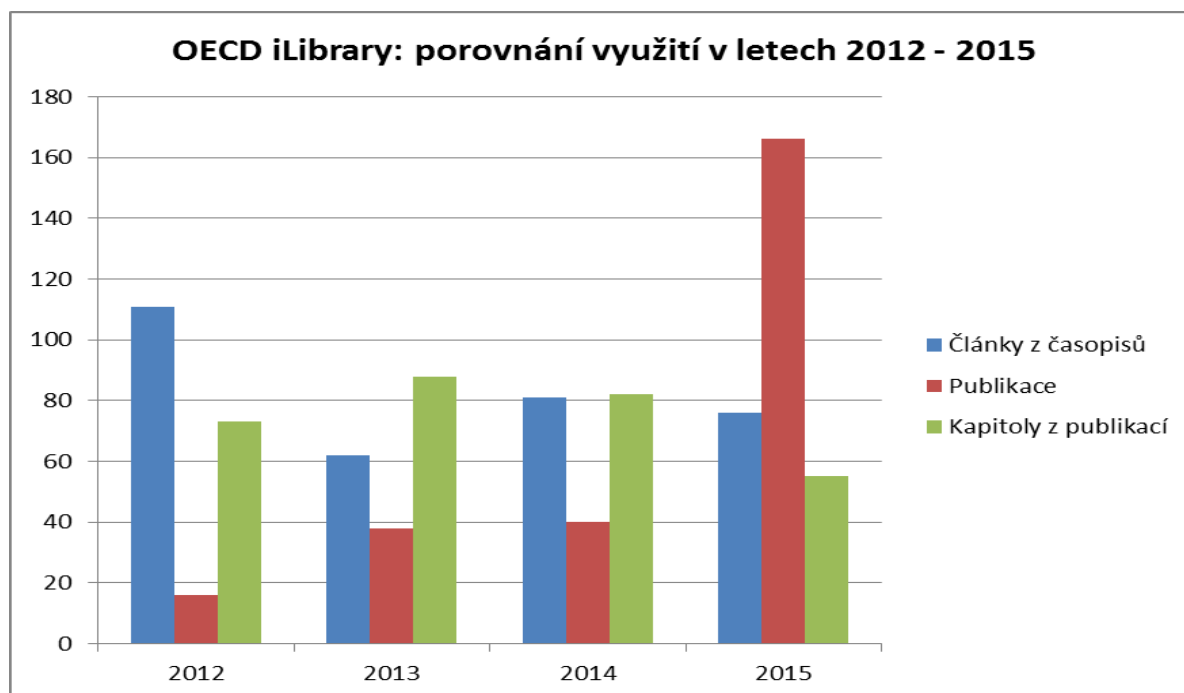
Díky projektu ChemEIZ se od roku 2013 rozšířil počet zpřístupňovaných kolekcí na třicet a řada z nich zaznamenala vysoké využití.

3.5.10.3 Knihovna OECD

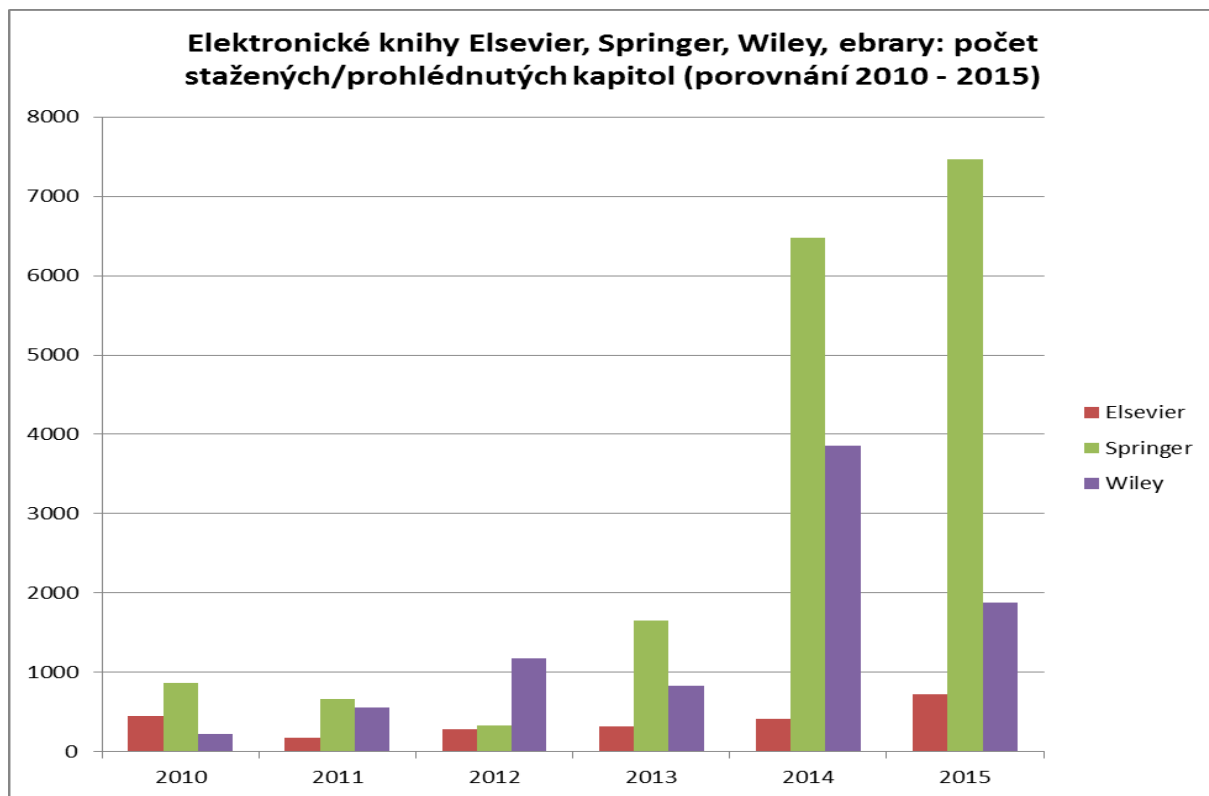
OECD iLibrary je základní informační služba Organisation for Economic Co-operation and Development, která zpřístupňuje v různých typech publikací socio-ekonomická statistická data členských zemí.

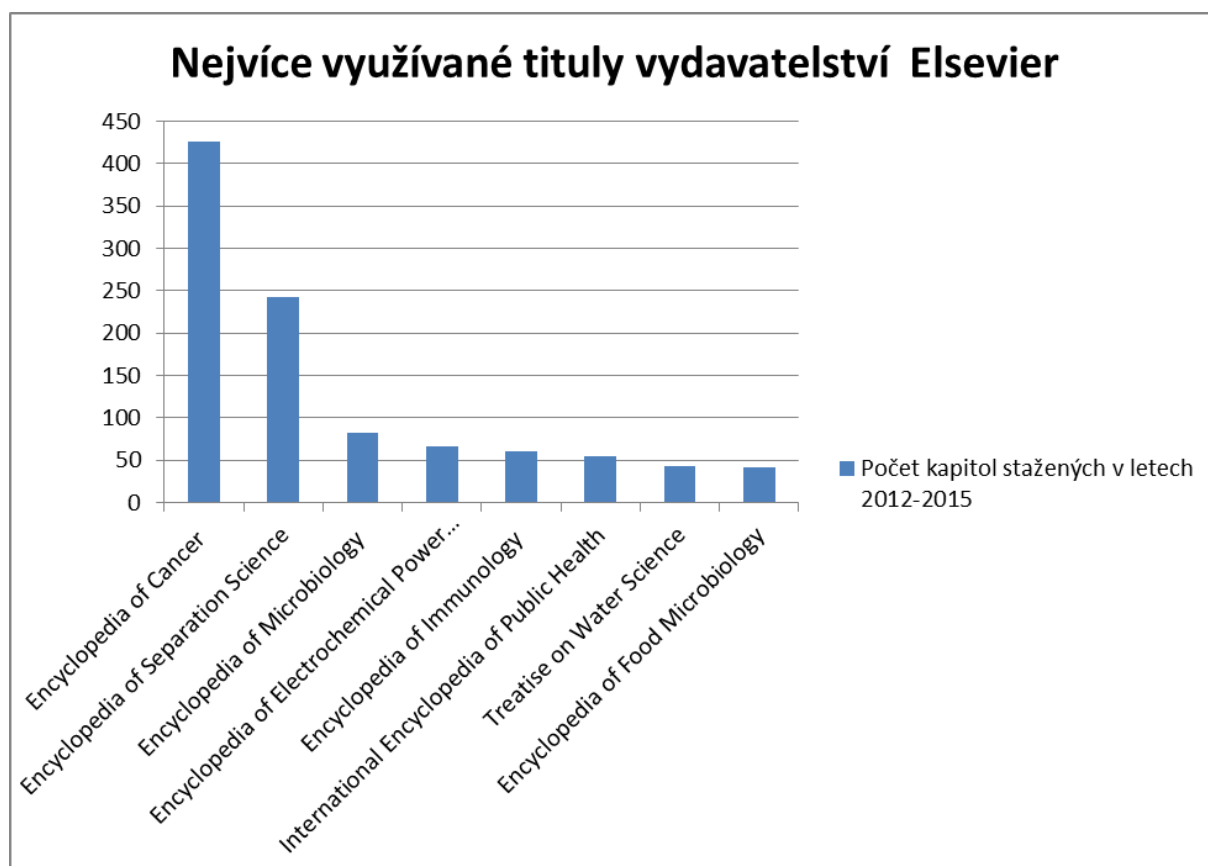
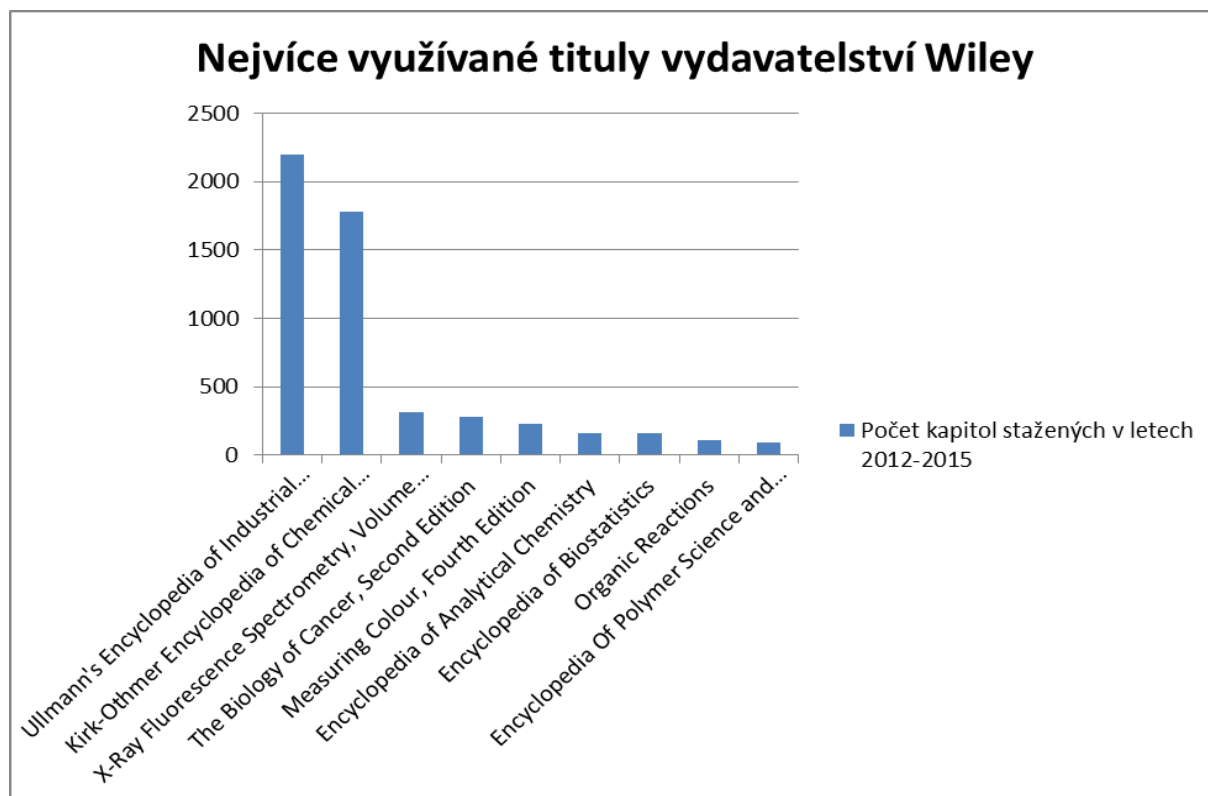

3.5.10.4 E-knihy na platformách Science Direct, Wiley Online Library a SpringerLink

Počet zpřístupněných monografií a encyklopedických děl jednotlivých vydavatelství se liší. Nejmenší počet (14 titulů) je z vydavatelství Elsevier. Čtyřicet referenčních titulů a 381 monografií je z vydavatelství Wiley-Blackwel. U titulů z těchto dvou vydavatelství se jedná o trvalý přístup uhrazený z projektu UNIT.

Přístup k publikacím vydavatelství Springer (více než 10 000 titulů v kolekcích Computer Science a Lecture Notes in Mathematics) je hrazen předplatným v rámci projektu programu LR, který nese Národní technická knihovna.

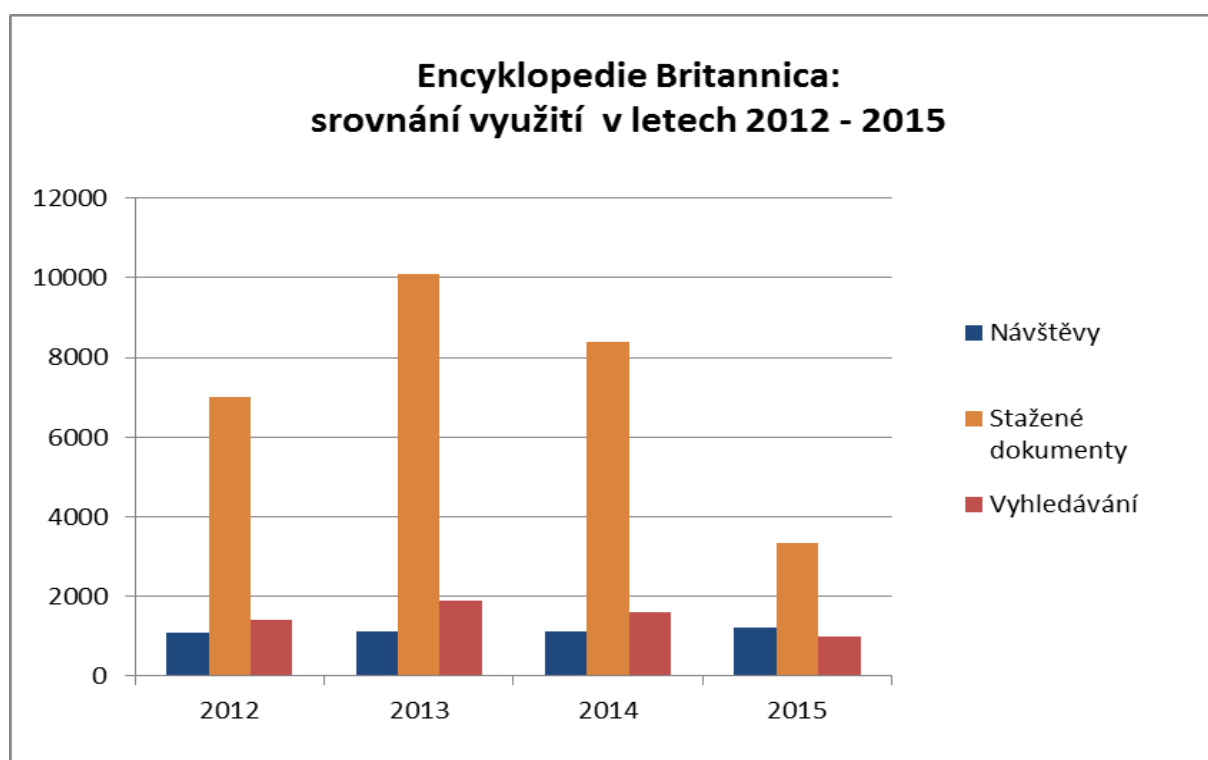
3.5.10.5 E-knihy na platformě ebrary

V roce 2012 bylo na základě požadavků z fakult trvale zakoupeno 31 titulů z různých oborů. Tabulka podává přehled o počtu prohlédnutých/stažených kapitol v jednotlivých letech.

Titul	2012			
Applied Linguistics as Social Science	1	4		87
Applied Spectroscopy : A Compact Reference for Practitioners	190	57		51
Biography : A Brief History	27	22	11	29
Bridge Loads	7	6		16
Bridge Watching	215		1	13
Chemical Industries : Synthetics, Mineral Oils, and Bio-Based Lubricants : Chemistry and Technology	61		3	10
Chemical Industries, Volume 124 : Lubricant Additives : Chemistry and Applications (2nd Ed)	41		1	9
Chemistry and Technology of Lubricants	19	75	1	6
Complete Idiot's Guide to Grammar and Style	131	5	5	5
Corporate Strategic Business Sourcing	11			5
Diagnosing Foreign Language Proficiency : The Interface Between Learning and Assessment	1			4
Directions in Applied Linguistics	28	1		4
English Corpus Linguistics	17			3
English Language : Corpus Linguistics and the Description of English	16	29	8	3
Environmental Analysis : Chemical Pollutants in Air, Water, Soil, and Solid Wastes (2nd Ed)	272		8	2
Exploring Corpora for ESP Learning	21			2
Foundation Engineering Handbook	39	4		2
Global Sourcing Logistics : How to Manage Risk and Gain Competitive Advantage in a Worldwide Marketplace	25			2
Language in the Twenty-First Century	15			2
Local Chemical Analysis of Materials	6			1
Lubrication and Maintenance of Industrial Machinery : Best Practices and Reliability	25	2		1
Materials Selection in Mechanical Design (4th Edition)	36	5	1	1
Metallographer's Guide : Practices and Procedures for Irons and Steels	78			1
Metallography : Principles and Practices	105	1		1
Microstructure and Texture in Steels : and Other Materials	91	4	6	1
Planning and Task Performance in a Second Language	3	6		1

Reflections on Language and Language Learning. In honour of Arthur van Essen.	2		1	1
Steels : Processing, Structure, and Performance	27	1		1
Telling Women's Lives : Subject/Narrator/Reader/Text	19			1
Tribology Series, Volume 7 : Microscopic Aspects of Adhesion and Lubrication	9			1
Unity and Diversity in Language Use	2			1
Total for all titles	1 540	222	46	267

3.5.10.6 Britannica Online Library (Academic edition)

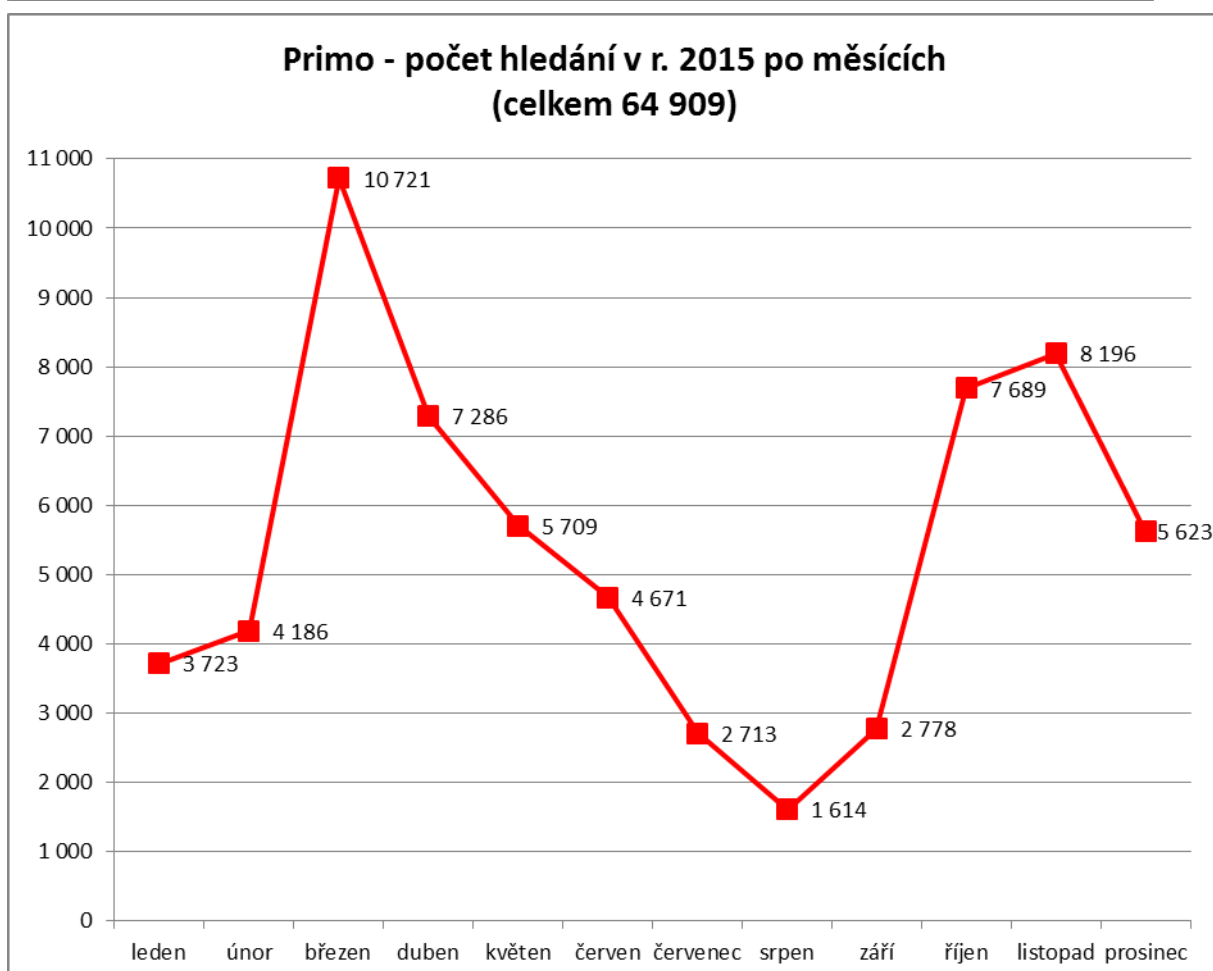
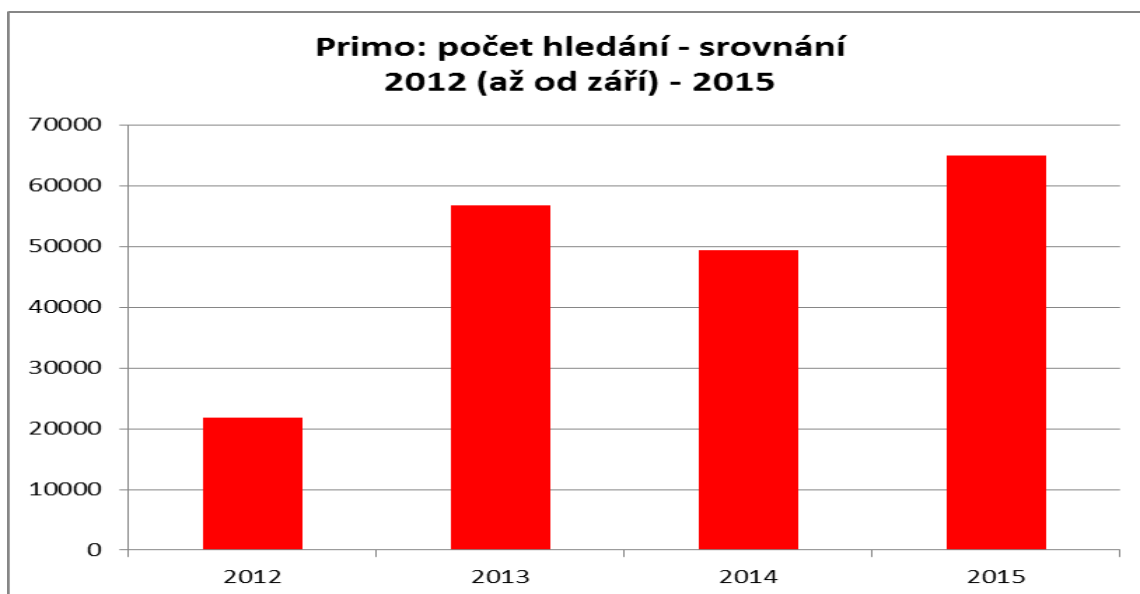

3.5.11 Podpůrné nástroje pro efektivní využívání EIZ

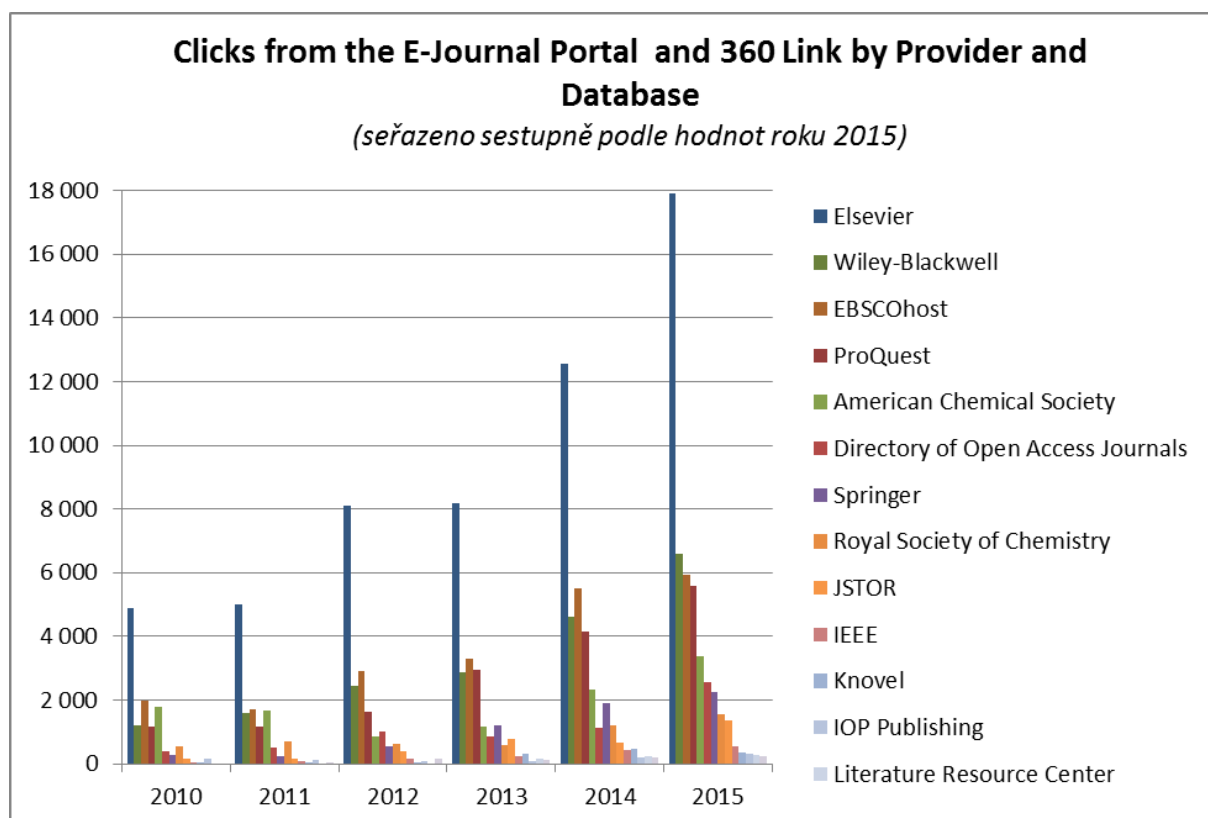
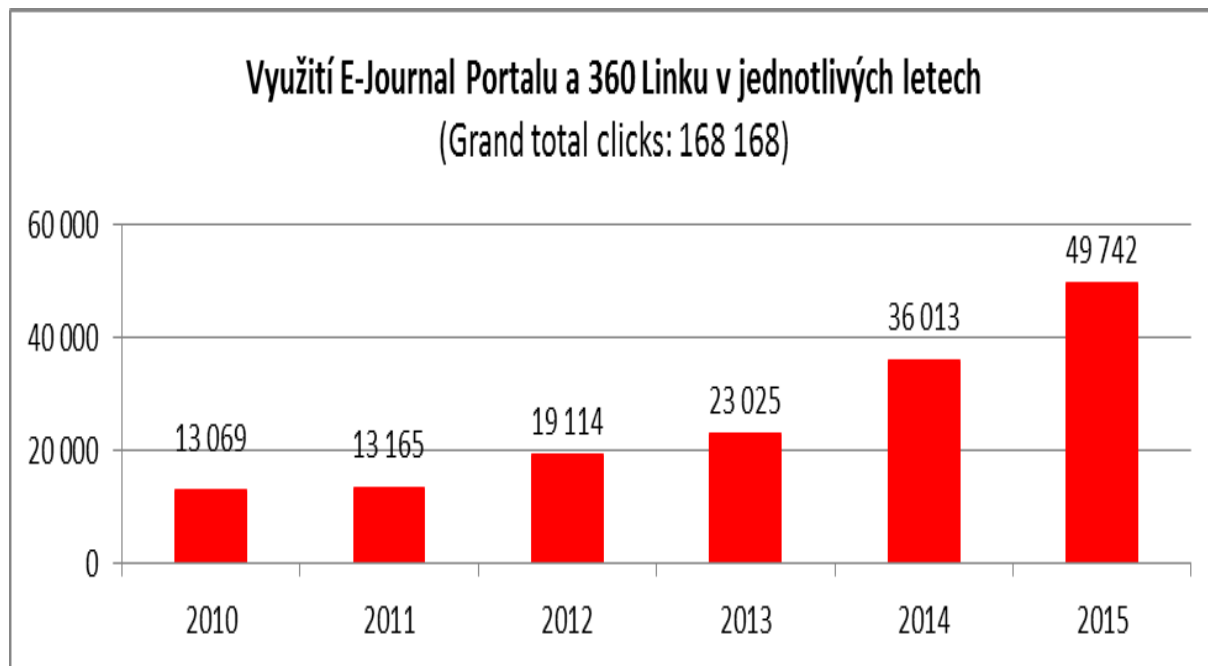
Efektivnější práci s EIZ umožňují různé podpůrné nástroje. Jedná se především metavyhledávač PRIMO, který prohledá zadaným dotazem nejen předplacené, ale i volně dostupné zdroje, a připojený linkovací nástroj 360 Link, který dovede uživatele až k plnému textu.

K efektivní práci s vyhledanými bibliografickými odkazy a tvorbě citačních odkazů podle různých citačních stylů pak slouží bibliografický manažer RefWorks.

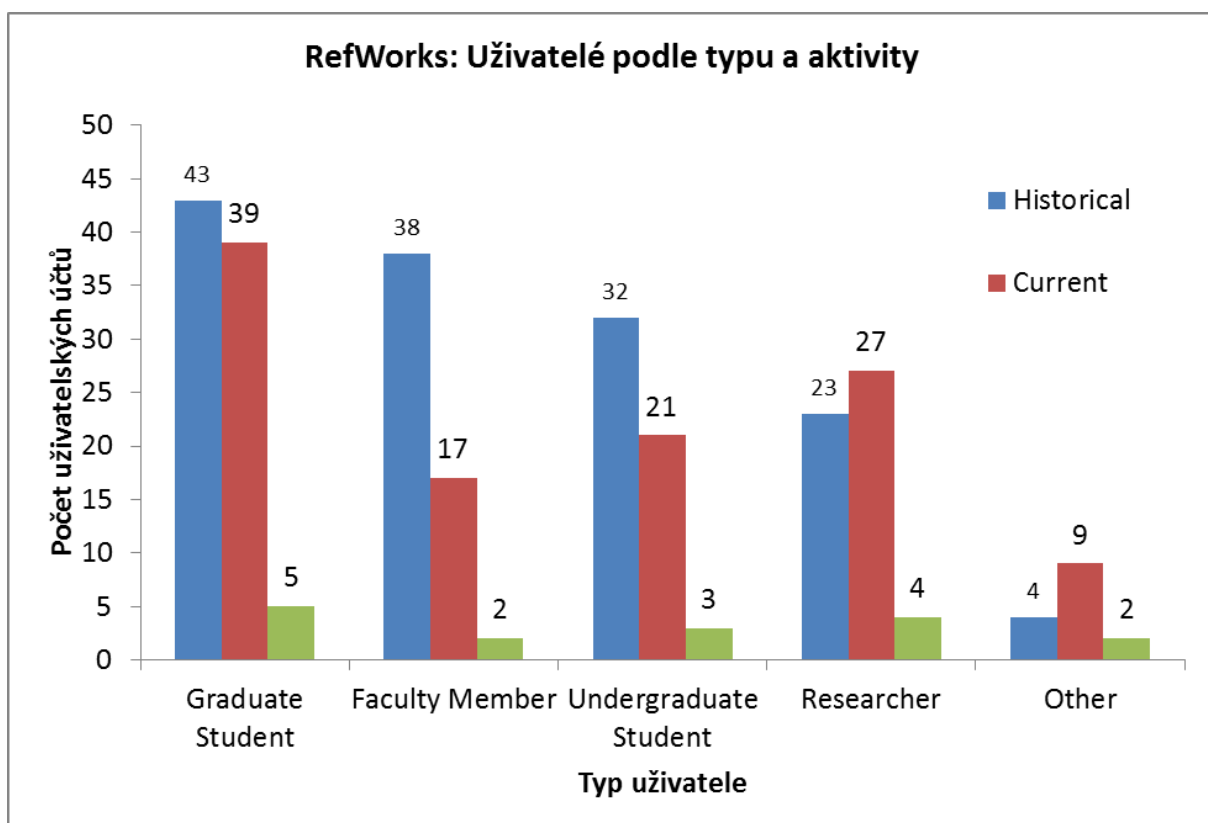
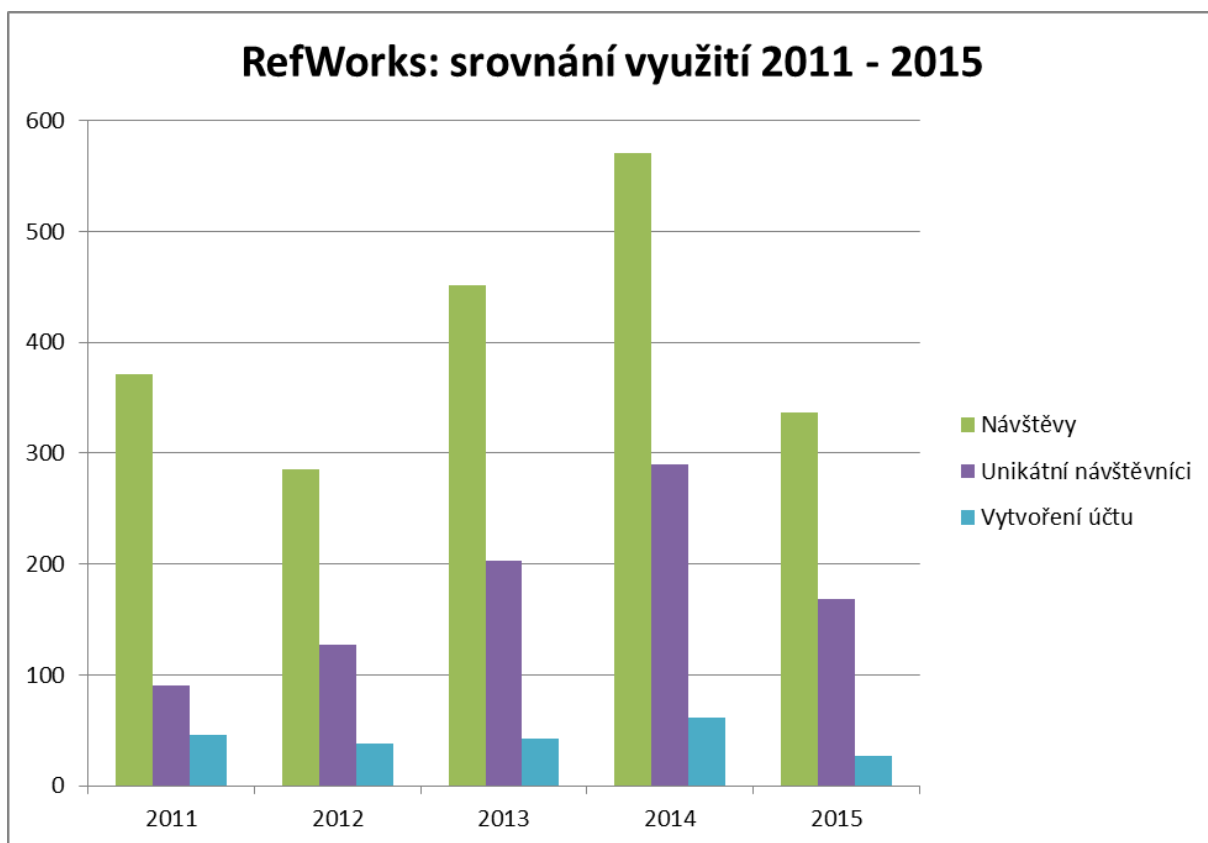
3.5.11.1 Vyhledávací služba PRIMO

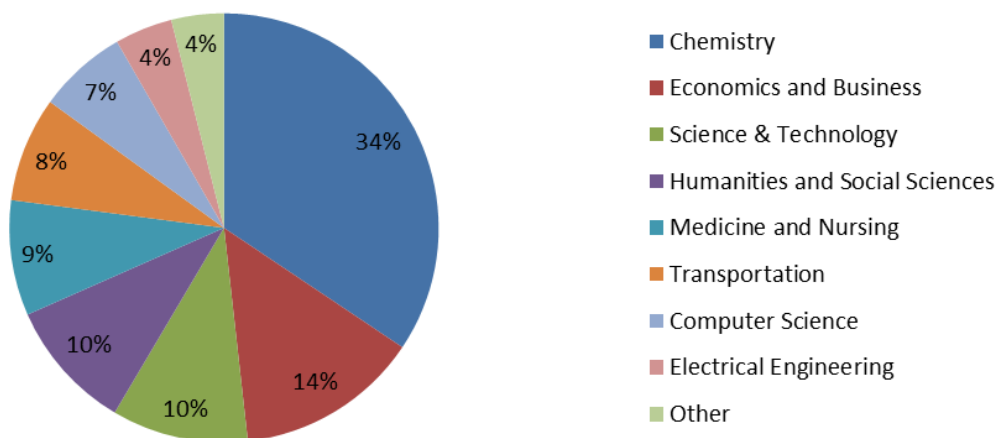
3.5.11.2 Linkovací server 360Link

3.5.11.3 Bibliografický manažer RefWorks

RefWorks: Přehled oborového zaměření uživatelů

3.5.12 Využití EIZ vzhledem k ceně za definovanou statistickou jednotku

Financování	Název zdroje	Statistika využití 2015							
		Cena zdroje 2015 celkem	% spoluúčasti	Výše dotace	Platba instituce	Měřitelná jednotka využití	Využití	Cena za jednotku využití (platba instituce)	Cena za jednotku využití (v celkové ceně)
LR	Science Direct - časopisy	2 160 369	59	885 448	1 274 921	fulltext	101 517	12,56	21,28
LR	SpringerLink - časopisy	321 211	94,5	17 667	303 544	fulltext	9 938	30,54	32,32
LR	Scopus	839 953	32,3	540 919	299 034	records views	17 885	16,72	16,72
						searches	30 034	9,96	27,97
LR	Wiley online library - časopisy	674 348	81,8	81 288	593 060	fulltext	16 057	36,93	42,00
LR	Literature online	97 142	42	56 342	40 800	fulltext	190	214,74	511,27
LR	Literature Resource Online	21 645	42	12 554	9 091	fulltext	123	73,91	175,98
LR	OECD Library	254 932	28	183 551	71 381	fulltext	297	240,34	858,36
LR	Business Source Complete na platformě Ebsco	276 000	42	160 080	115 920	fulltext	720	161,00	383,33
AV ČR	Web of Science + JCR	866 000	1,84	731 416	134 584	records views	12 701	10,60	68,18
						searches	20 006	6,73	43,29
VaVpl	SciFinder	2 734 513	0	2 734 513	0	searches	28 736	0,00	95,16
VaVpl	Reaxys	1 100 979	0	1 100 979	0	searches	26 388	0,00	41,72
VaVpl	Knovel	553 029	0	553 029	0	fulltext	19 829	0,00	27,89
VaVpl	IEEE	543 360	0	543 360	0	fulltext	1 171	0,00	464,01
VaVpl	Academic Search Complete na platformě Ebsco	364 781	0	364 781	0	fulltext	3 891	0,00	93,75
VaVpl	Cinahl na platformě Ebsco	195 981	0	195 981	0	fulltext	1 065	0,00	184,02
VaVpl	ProQuest STM	686 527	0	686 527	0	fulltext	5 543	0,00	123,85
VaVpl	AIP	278 300	0	278 300	0	fulltext	1 217	0,00	228,68

VaVpl	APS	211 616	0	211 616	0	fulltext	657	0,00	322,09
vlastní	IOP	125 677	100	0	125 677	fulltext	1 685	74,59	74,59
vlastní	Emerald	70 843	100	0	70 843	fulltext	778	91,06	91,06
vlastní	RSC	819 336	100	0	819 336	fulltext	7 413	110,53	110,53
vlastní	ACS	795 741	100	0	795 741	fulltext	14 992	53,08	53,08
vlastní	JSTOR Health and General Sciences	37 715	100	0	37 715	fulltext			
	JSTOR ART and Sciences I až IV	?	0	?	0	fulltext	4 574	8,24	8,24
vlastní	Encyclopedia Britannica	74 938	100	0	74 938	fulltext	3 346	22,40	22,40